

การใช้ภาษาในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจ

การใช้ภาษามีความสำคัญในการสื่อสารทุกรูปแบบ เพื่อสื่อเนื้อหาหรือเรื่องราวให้ผู้รับสารเข้าใจ สำหรับการสื่อสารด้วยการพูด เนื้อหาเรื่องราวที่พูด ย่อมประกอบด้วยถ้อยคำที่ผู้พูดเลือกสรรมาใช้ การพูดจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้ภาษาของผู้พูดเป็นสำคัญ

จากการศึกษาการใช้ภาษาในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในจังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2543 ในการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน เรื่อง ยาเสพติดให้โทษ การใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน และการอบรมสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ของชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ 14 ชุดปฏิบัติการ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ภาษาในการนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

การใช้คำ

คำ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมารั้งหนึ่ง ๆ และมีความหมาย คำอาจจะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ (นววรรณ พันธุเมธา, 2542 : 67) ในการศึกษาการใช้คำในการพูดอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำ 2 ประเภท คือ คำยืมและคำภาษาถิ่นได้ ดังนี้

1. คำยืม

คำยืมเป็นคำที่รับเข้ามาใหม่จากภาษาอื่น ไม่ใช่คำดั้งเดิมในภาษา และไม่ใช่เจ้าของภาษาคิดขึ้นเอง เมื่อรับวัตถุ หรือ วัฒนธรรมด้านความคิด หรือ วิชาการอย่างใหม่เข้ามาจากวัฒนธรรมอื่น ผู้รับจำเป็นต้องเรียกชื่อวัตถุนั้น เมื่อยังไม่สามารถเรียกชื่อด้วยภาษาของตนก็จำเป็นต้องทับศัพท์ไปก่อน ถ้าเสียงของคำยืมไม่ขัดกับระบบเสียงของผู้ยืม ผู้ยืมก็จะออกเสียงได้เหมือนเจ้าของภาษา แต่ถ้าออกเสียงไม่สะดวกเพราะมีระบบเสียงต่างกัน ผู้ยืมก็จะต้องคัดแปลงเสียงของคำยืมให้เข้ากับระบบเสียงของตนเอง (ควงมน จิตรจันทน์ และ อาภาพรหม วรรณโชติ, 2535 : 9) คำยืมที่พบใน

การพูดอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นคำชี้แจง ผู้วิจัย ได้ศึกษาคำชี้แจงที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ จำแนกตามชนิดของคำ ดังนี้

1.1 คำชี้แจงที่เป็นคำนาม

คำชี้แจงที่เป็นคำนามที่ใช้ในการพูดอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มี ดังนี้

1.1.1 คำนามวิสามัญ

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำชี้แจงที่เป็นคำนามวิสามัญในการพูดอบรมให้ความรู้ ดังนี้

“สำหรับนักเรียนตอนนี้ต้องกินอะไรครับ ว่าตามนะครับ เล็ก ๆ โอวัลติน ใหญ่ ๆ ไมโล โด ๆ นมาจากเค้า คือ นมโกลจากฟาร์มไทยเดนมาร์ก” (ขป.ตชส. 1)

คำว่า “โอวัลติน” มาจากภาษาอังกฤษ Ovaltine คำว่า “ไมโล” มาจากภาษาอังกฤษ Milo ทั้งสองคำนี้เป็นชื่อทางการค้าของเครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ใช้ดื่มเพื่อบำรุงร่างกาย คำว่าเดนมาร์ก มาจากภาษาอังกฤษ Denmark เป็นชื่อของประเทศหนึ่งในทวีปยุโรป

“ยาเสพติดประเภทที่ 2 คือยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น ผิ่น มอร์ฟีน อีกตัวคือ ตัวฮิดในภาคใต้ คือ โคเคอินซัลเฟต หรือที่เราเรียกกันว่า ยาไอผสมได้กั คือตัวฮิดฮิดในหมู่วัยรุ่นของจังหวัดภาคใต้” (ขป.ตชส. 2)

คำว่า “มอร์ฟีน” มาจากภาษาอังกฤษ morphine พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง สารประกอบอินทรีย์ประเภทแอลคาลอยด์ มีสูตร $C_{17}H_{19}O_3N$ ลักษณะเป็นผลึกสีขาว หลอมละลายที่ 254 องศาเซลเซียส มีในฝิ่น เป็นยาเสพติดอย่างแรง ทางกรมแพทย์ใช้เกลือไฮโดรคลอไรด์หรือเกลือแอซิเตดหรือเกลือซัลเฟตกับมอร์ฟีนเป็นยาระงับความปวด คำว่า “ฮิด” มาจากภาษาอังกฤษ “hit” หมายถึง เป็นที่นิยม คำนี้ใช้เป็นคำขยาข (คำวิเศษณ์) ในที่นี้ขยาข คำนาม ส่วนคำว่า “โคเคอินซัลเฟต” มาจากภาษาอังกฤษ Codeine Sulfate (ความรู้เกี่ยวกับวิชาการพยาบาลภาคสนาม ภาค 2 ภาควิทยาศาสตร์และสรีรวิทยา, ม.ป.ป. : 18) เป็นยาที่เสพติด โดย

เป็นยาที่ได้มาจากฝิ่น โคเคอินซัลเฟตจะออกฤทธิ์คล้ายมอร์ฟินแต่อ่อนกว่า ยานี้ช่วยบรรเทาอาการปวดและแก้ไอ สำหรับคำว่า “โค๊ก” มาจากภาษาอังกฤษ Coke เป็นชื่อเครื่องหมายทางการค้าของเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลมชนิดหนึ่ง ที่นิยมใช้เป็นส่วนผสมกับยาเสพติด เพื่อให้เกิดอาการเมานิยมเสพมากในกลุ่มวัยรุ่น

“เด็กคนนี้ได้ติดยาเสพติดล่อมประสาทแอล เอส ดี (LSD) มันทำเป็นแสดมปีควงเล็ก ๆ แล้วเอามาปะที่เพดานลิ้นข้างบน ตัวขามันก็จะซึม ทำให้กล่อมประสาท” (ขป.คชส. 8)

คำว่า “แอล เอส ดี” เป็นคำย่อของสารเสพติดประเภทล่อมประสาท มีชื่อทางเคมีว่า LYSERGIDE โดยนำแสดมปีหรือกระดาษขึ้นเล็ก ๆ เลื้อบสารแอล เอส ดี วิธีการเสพจะเอาแสดมปีหรือกระดาษดังกล่าวมาปะไว้ที่เพดานลิ้น

“ในประเทศอเมริกา พวกที่ใช้แอมเฟตามีนนั้น ส่วนใหญ่คือพวก ฮิปปี” (ขป.คชส. 8)

คำว่า “แอมเฟตามีน” มาจากภาษาอังกฤษ Dextor amphetamine sulfate (ความรู้เกี่ยวกับวิชาการพยาบาลภาคสนาม ภาค 2 กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา, ม.ป.ป. : 112) เป็นสารสังเคราะห์ชนิดหนึ่งซึ่งออกฤทธิ์กระตุ้นสมองส่วนกลาง ให้เกิดความตื่นตัว ทำให้เกิดผลกระทัด การใช้ยานี้เป็นเวลานาน ทำให้เกิดการติดยา รัฐบาลไทยถือว่ายานี้เป็นยาเสพติด หรือที่เรียกกันทั่วไปว่ายาบ้า ส่วนคำว่า “ฮิปปี” มาจากภาษาอังกฤษ hippy พจนานุกรมนอกราชบัณฑิตย พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้ชายที่ไว้ผมยาวรุ่มร่าย คนกลุ่มหนึ่งที่ดำเนินชีวิตโดยอิสระไม่ขึ้นกับประเพณีวัฒนธรรม ไม่สนใจสังคม การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ ผู้พูดได้ยกตัวอย่างกลุ่มคนที่ดำเนินชีวิตอย่างอิสระในประเทศอเมริกาที่นิยมเสพแอมเฟตามีน โดยกลุ่มคนดังกล่าวนี้เรียกว่าพวกฮิปปี

เมื่อเม็ดเลือดขาวในร่างกายหมด เชื้อโรคก็จะเข้าได้ง่าย ๆ เมื่อเข้าได้ง่ายก็จะเป็นโรคต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น เป็นหวัด หรือไม่ก็อาจเป็นโรคเกี่ยวกับไวรัสได้ ภูมิคุ้มกันที่อ่อนแอ ค่อย ๆ โรคเอดส์ กินยาแก้ไอมาก ๆ เนื้อจะมีผลคล้ายโรคเอดส์ (ขป.คชส. 14)

คำว่า “เอดส์” มาจากภาษาอังกฤษ AIDS ย่อมาจากคำว่า Acquired Immune Deficiency Syndrome พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ให้ความหมายไว้ว่า โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง ผู้พูดใช้คำทับศัพท์ทางการแพทย์ คำเรียกชนิดเชื้อโรคและชื่อโรค ในการบรรยายถึงโทษของยาเสพติด ที่มีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย

1.1.2 คำนามสามัญ

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำยืมที่เป็นคำนามสามัญในการพูดอบรมให้ความรู้ ดังนี้

การใช้ภาษาในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในจังหวัดปัตตานี พบว่ามีการใช้คำยืมที่ใช้ทั่วไปเฉพาะในเรื่องยาเสพติดให้โทษ มีดังนี้

“ต่อไปให้นักเรียนดูวิดีโอเกี่ยวกับยาเสพติดนะคะ ครั้น ดูแล้วใช้ความคิดตามว่า ทำไมเขาจึงทำอย่างนั้น เพราะอะไร เด็กจะถามนะคะ” (ขป.ตชส. 1)

คำว่า “วิดีโอ” มาจากภาษาอังกฤษ video ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง การบันทึก การเห็นภาพ ในการอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด ผู้พูดบางชุดปฏิบัติการได้ใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด โดยได้นำวิดีโอที่เป็นสารคดีเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดมาเปิดให้ผู้ฟังได้ชม เพื่อให้ผู้ฟังสนใจและเข้าใจในเรื่องที่น่าเสนอ

“สำหรับนักเรียนตอนนี้ต้องกินอะไรคะ ว่าคานะคะ ครั้น เล็ก ๆ โอวัลติน ใหญ่ ๆ ไมโล โด ๆ นมจากเต้า คือ นมโคจากฟาร์มไทยเคนมาร์ค” (ขป.ตชส. 1)

คำว่า “ฟาร์ม” มาจากภาษาอังกฤษ farm ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 คือ อาณาบริเวณที่ใช้ทำการเกษตรกรรม เช่น เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ผู้พูดได้อ้างชื่อฟาร์มไทยเคนมาร์ค ซึ่งมีชื่อเสียงในการผลิตนม โดยได้แนะนำให้ทราบว่าในวัยเด็กนั้นควรที่จะมีการรับประทานอาหารให้ถูกหลักโภชนาการเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง

“ตามโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดเฉลิมพระเกียรติทั่วประเทศ จังหวัดปัตตานี อยู่อันดับที่ 4 มีหมู่บ้านที่ปลอดยาเสพติดมาก เมื่อเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วอยู่เป็นอันดับที่ 4 ของประเทศ” (ขป.คชส. 2)

คำว่า “เปอร์เซ็นต์” มาจากภาษาอังกฤษ percent หมายถึง จำนวนที่เทียบเป็นส่วนร้อย หรือร้อยละ ผู้พูดนำมาพูดในเรื่องยาเสพติดให้โทษที่เกี่ยวกับการจัดลำดับหมู่บ้านในแต่ละจังหวัดที่ปลอดจากยาเสพติด โดยใช้ข้อมูลทางสถิติ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในเรื่องที่พูด

“การตรวจสอบเหล่าชนิดต่าง ๆ ต้องใช้ผู้ชำนาญการ บางที่กำหนด 40 ดีกรีไม่ เป็นอันตราย ผลิดได้ หรือ 50 ดีกรี ยังไม่เป็นอะไร เหมือนกับเหล้าเถื่อน” (ขป.คชส. 2)

คำว่า “ดีกรี” มาจากภาษาอังกฤษ degree พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายว่า ชั้น อันดับ องศา ปริญา มาตรการวัดความแรงของเหล้า หน่วยวัดมุมทางคณิตศาสตร์ ในการบรรยายให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ ผู้พูดใช้คำว่า ดีกรี เพื่อบอกความแรงของเหล้า ทั้งนี้เนื่องจากเหล้าที่มีจำหน่ายโดยทั่วไปจะมีการกำหนดปริมาณแอลกอฮอล์ไว้

“ได้ข่าวว่าวันนี้มีการเล่นฟุตบอลที่ไหนอีก ช้างให้ม้าย เล่นกีฬาที่ดึนะ จะได้ห่างไกลยาเสพติด” (ขป.คชส. 2)

คำว่า “ฟุตบอล” มาจากภาษาอังกฤษ football พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง ถูกกลมทำด้วยหนัง เป็นต้น ใช้เท้าเตะ นิยมเล่นเป็นกีฬาแข่งขัน ผู้พูดได้กล่าวถึงการหลีกเลี่ยงการติดยาเสพติด โดยการออกกำลังกาย เล่นกีฬาฟุตบอล ซึ่งเป็นกีฬานิยมมากในกลุ่มวัยรุ่นเพศชาย

“ยาเสพติด เคี้ยวนี้ทราบจากวัยรุ่นว่าออกมาแบบใหม่ ๆ จะเป็นแบบกระดากิขู ให้ผู้เสพอม อมซักประมาณ 1 ชั่วโมงมันก็ออกฤทธิ์” (ขป.คชส. 2)

คำว่า “กระดาษทิชชู” มาจากภาษาอังกฤษ tissue paper พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายว่า กระดาษเช็ดบาง ใช้เช็ดทำความสะอาด ผู้พูดบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของรูปแบบกระดาษเช็ดที่ปัจจุบันได้ผลิตออกมาเป็นแบบกระดาษเช็ดบาง ๆ

“การเสพเข้าไป ไม่ว่าจะเป็นการกิน คม ทุบ นิด หลายคนนะที่รู้ และหลายคนที่เคยเห็นอาจจะได้ดูในทีวี โปสเตอร์ที่ติดอยู่เยอะแยะ เขาเรียกว่า ลือ” (ขป.ดชส. 5)

คำว่า “โปสเตอร์” มาจากภาษาอังกฤษ poster หมายถึง แผ่นป้ายปิดประกาศ หรือ แผ่นป้ายโฆษณา ในการบรรยายให้ความรู้ในหัวข้อเรื่องยาเสพติดให้โทษ ผู้พูดใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเรียกแผ่นป้ายปิดประกาศ ที่ผู้ฟังเคยพบเห็นโดยทั่วไป

“ผมก็เคยเฝ้าดู ตักพักหนึ่งปรากฏว่ามีคนขี่มอเตอร์ไซด์ แก่ ๆ เก่า ๆ มาถึงจอด ก็ ล้วงในกระเป๋า เอากาวไปใส่ในถุงยางพลาสติก ขยำ ๆ แล้วก็สูดดม” (ขป.ดชส. 5)

คำว่า “รถมอเตอร์ไซด์” มาจากภาษาอังกฤษ motorcycle พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายคำนี้ว่า เป็นรถที่เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น และมีล้อไม่เกิน 2 ล้อ ส่วนคำว่า “พลาสติก” มาจากภาษาอังกฤษ plastic หมายถึง วัสดุสังเคราะห์ ใช้แทนวัสดุธรรมชาติย่อยสลายยาก (ฐิรวุฒิ บุรณพงส์, ม.ป.ป. : 78) ผู้พูดใช้คำดังกล่าวเพื่อบอกลักษณะรถของผู้ติดยาเสพติดและการเสพยาเสพติดประเภททินเนอร์ ประกอบการบรรยายในหัวข้อเรื่องยาเสพติดให้โทษ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

“เด็กคนที่ติดยานี้มันจะอยู่ในโลกของมัน มันจะรู้สึกเป็นเบิร์ด มันรู้สึกว่ามันจมน้ำ มันก็ทำเป็นกำลังจมน้ำ รู้สึกลอย ๆ” (ขป.ดชส. 8)

คำว่า “เบิร์ด” มาจากภาษาอังกฤษ bird หมายถึง นก ในการบรรยายครั้งนี้ ผู้พูดให้ความรู้เกี่ยวกับอาการเมาชาของผู้เสพยาเสพติด ที่มีอาการเคลิบเคลิ้ม เกิดจินตนาการต่าง ๆ เช่น รู้สึกว่าตนเองเป็นอิสระบินได้เหมือนนก อาการเหล่านี้ เนื่องจากขาดสติควบคุมตนเองไม่ได้ ผู้พูดใช้คำทับศัพท์คำนี้ เนื่องจากผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งนิยมพูดคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ผู้พูด

จึงต้องใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประกอบการพูดด้วย เพื่อต้องการให้เกิดความรู้สึกว่าผู้พูดกับผู้ฟัง เป็นพวกเดียวกัน

วงจรของผู้เสพยาเสพติดที่ไม่สามารถหยุดได้ เมื่อเสพนาน ๆ พฤติกรรมก็เปลี่ยนไป จากคนที่เคยเรียนหนังสือ ก็ไม่อยากเรียนหนังสือ มีความคิดและอารมณ์ที่เปลี่ยนไป สุดท้ายพวกนี้จะไปไหนคะ (นักเรียนตอบ ไปกูโบ) หรือถ้าไม่ไปกูโบ ไปไหนคะ (นักเรียนตอบ ไปวัด) หรือไปไหนอีก ไปคุก (ขป.คชส. 8)

คำว่า “กูโบ” เป็นคำมลายูพื้นเมือง พจนานุกรมภาษาถิ่นได้ พ.ศ. 2525 หมายถึง ป่าช้าที่ฝังศพผู้นับถือศาสนาอิสลาม ผู้พูดให้ความรู้ถึงผลเสียของการติดยาเสพติดกับผู้ฟังซึ่งส่วนหนึ่งเป็นชาวไทยมุสลิมถึงการเริ่มต้นเสพยา จนกระทั่งเสียชีวิต โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และตอบคำถาม เป็นการบรรยายที่ให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม เพื่อความเข้าใจในเนื้อหาที่ฟังได้เป็นอย่างดี

“ตอนนี้ผู้เสพยาและผู้ขายก็ขายตามสโลแกนที่ว่า ผู้เสพยา ผู้ขายติดคุก เป็นวิธีการป้องกัน เป็นวิธีการเตือน” (ขป.คชส. 10)

คำว่า “สโลแกน” มาจากภาษาอังกฤษ slogan พจนานุกรมนอกราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 หมายถึง ข้อความสั้น ๆ ที่กินใจ ใช้เป็นคติหรือคำปลุกใจ หรือคำโฆษณา ผู้พูดได้ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ สโลแกน แทนข้อความสั้น ๆ ที่ยกมา เพื่อเตือนใจแก่ผู้ฟังที่จะไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

“สาเหตุการติดยาของวัยรุ่น 1. ถูกชักชวน อยากรู้ อยากลอง อยากเห็น บางคนคิดว่าการเสพยาเสพติดโก้หรู ร่างกายทะมัดทะแมง มีความสวยงาม เท่ สไตส์ของคนรุ่นใหม่ บางคนคิดไปอย่างนั้น” (ขป.คชส. 10)

คำว่า “สไตส์” มาจากภาษาอังกฤษ style จูริวดี มูรณพงศ์ (ม.ป.ป. : 80) ได้ให้ความหมายคำนี้ว่า รูปแบบ ชนิด แบบอย่าง สมัยนิยม ผู้พูดยกตัวอย่างความคิดที่วัยรุ่นมีต่อยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง ทำให้หลงไปติดยาเสพติด

“ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ก็เหมือนกัน หลาน ๆ ทุกคนจะต้องรู้ ต้องรู้ให้ได้ รู้แล้วจำเอาไว้ สเปรย์ฉีดสี ทินเนอร์ พวกนี้สารเสพติดทั้งนั้น” (ขป.ตชส. 10)

คำว่า “สเปรย์” มาจากภาษาอังกฤษ spray หมายถึง ขวดที่ฉีดของเหลวออกเป็นละอองฝอย จัดเป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งที่ถูกจะฉีดเป็นละอองฝอยแล้วสูดดม เป็นการยกตัวอย่างยาเสพติดชนิดที่สูดดม คำว่า “ทินเนอร์” มาจากภาษาอังกฤษ thinner หมายถึง น้ำมันผสมสี ผู้พูดได้ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษนี้ในเรื่องยาเสพติดให้โทษ สารเสพติดชนิดนี้จะเสพติดโดยการสูดดม

“เมื่อก็พูดเรื่องยาเสพติด พูดเรื่องเข็มแล้ว อันนี้ ไชริง (พิธีกรชุมชนฉีดยาให้นักเรียนดู) รู้จักมั๊ย นักเรียนรู้จักหรือเปล่าอะไร นี่เข็มฉีดยาหมอ” (ขป.ตชส. 12)

คำว่า “ไชริง” มาจากภาษาอังกฤษ syringe New Model Thai – English Dictionary (2525) หมายถึง เข็มฉีดยา ผู้พูดให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ ด้วยการใช้อุปกรณ์จริงประกอบการบรรยายถึงวิธีการเสพยาเสพติดประเภทเฮโรอีน โดยใช้เข็มฉีดยา ฉีดเข้าเส้นเลือด

“อันนี่ที่เป็นวงกลม ซาอยู่ในนี้ เรียกว่าแคปซูล แคปซูล คือ กษณะที่ใส่ด้วยยา ไม่ใช่แคปซูล คือ ด้วยยา” (ขป.ตชส. 12)

คำว่า “แคปซูล” มาจากภาษาอังกฤษ capsule พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลอดเล็ก ๆ ทำด้วยสารที่ไม่เป็นพิษ และละลายได้ง่าย ใช้บรรจุยา ผู้พูดได้ให้ความรู้ในเรื่องยาเสพติดให้โทษ เนื่องจากยาเสพติดบางชนิดมีการบรรจุในแคปซูล คำว่า แคปซูล นี้ มักใช้ในวงการแพทย์เกี่ยวกับการบรรจุยา แต่ผู้ผลิตยาเสพติดนำมาใช้บรรจุยาเสพติดไว้ภายใน เพื่อสะดวกในการขนย้าย และการเสพยา

“รอบรู้เรื่องรถ คือ รู้เรื่องรถ หมายถึงว่า รถที่เราจะขึ้นนั้นมีเบรกพร้อมหรือยัง มีไฟเลี้ยวพร้อมหรือยัง” (ขป.ตชส. 12)

คำว่า “เบรก” มาจากภาษาอังกฤษ brake พจนานุกรมนอกราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายไว้ว่า หชุดการขับเคลื่อน หชุดพักการกระทำชั่วคราว ผู้พูดให้ความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย โดยได้กล่าวถึงสิ่งที่ผู้ใช้รถควรทราบ ด้วยการยกตัวอย่างอุปกรณ์ที่ผู้ขับขี่ควรตรวจสอบก่อนการนำรถมาใช้ โดยใช้คำทับศัพท์เบรกแทนเครื่องห้ามล้อ เพื่อหชุดการขับเคลื่อน

“คนร้ายเมื่อก่อเหตุแล้วจะไม่อยู่ในที่เกิดเหตุให้ตำรวจจับ ท่านอาจจะเคยเห็นในทีวี วิชชู่หรือในหนังสือพิมพ์ ที่ว่าคนร้ายเมื่อก่อเหตุแล้ว อยู่รวมอบตัวในที่เกิดเหตุ มีน้อยมาก” (ขป.ดชส. 14)

คำว่า “ทีวี” มาจากภาษาอังกฤษ Television คำย่อ TV หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดเสียงและภาพได้พร้อมกันจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยวิธีปรับเปลี่ยนคลื่นเสียงและภาพให้เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกสู่อากาศ เรียกเครื่องที่ทำหน้าที่นี้ว่า เครื่องส่งโทรทัศน์ ในการให้ความรู้ในเรื่องสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เกี่ยวกับการจดจำตำหนิพรรณนของคนร้ายนั้น ผู้พูดได้ยกตัวอย่างภาพเหตุการณ์จากสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่อทางโทรทัศน์ เพื่อประกอบเรื่องที่บรรยาย ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมได้เข้าใจถึงธรรมชาติของผู้กระทำความผิด เมื่อกระทำผิดแล้วมักจะหลบหนี

เมื่อเม็ดเลือดขาวในร่างกายหมด เชื้อโรคก็จะเข้าได้ง่าย ๆ เมื่อเข้าได้ง่ายก็จะเป็นโรคต่าง ๆ ได้ง่าย เช่น เป็นหวัด หรือไม่ก็อาจเป็นโรคเกี่ยวกับไวรัสได้ ภูมิคุ้มกันทานก็อ่อนแอลง คล้าย ๆ โรคเอดส์ กินยาแก้ไอมาก ๆ เนี่ยจะมีผลคล้ายโรคเอดส์ (ขป.ดชส. 14)

คำว่า “ไวรัส” มาจากภาษาอังกฤษ virus พจนานุกรมนอกราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายไว้ว่า สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กยิ่งกว่าแบคทีเรีย ซึ่งทำให้เกิดโรคติดต่อ ผู้พูดใช้คำทับศัพท์ทางการแพทย์ คำเรียกชนิดเชื้อโรค ในการบรรยายถึงโทษของยาเสพติดที่มีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย

“รถหายในท้องที่ยะลา ปรากฏว่าเราจับรถได้ในพื้นที่เรา ส่งไปตรวจสอบ ไปเข้าคอมพิวเตอร์ ตรวจสอบหมายเลขเครื่อง หมายเลขทะเบียน ปรากฏว่าเจ้าของแจ้งความหายไว้ที่ยะลา” (ขป.คชส. 14)

คำว่า “คอมพิวเตอร์” มาจากภาษาอังกฤษ computer พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติ ทำหน้าที่เหมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่ง่ายและซับซ้อน โดยวิธีทางคณิตศาสตร์ ผู้พูดได้อธิบายขั้นตอนการตรวจสอบทะเบียนรถและหลักฐานประจำรถ ที่ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลรถด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ

ผู้วิจัยพบว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้คำยืมที่เป็นคำนาม สามารถแยกย่อยเป็นคำนามวิสามัญ และคำนามสามัญ ซึ่งเป็นคำจากภาษาอังกฤษ

คำยืมที่เป็นคำนามวิสามัญ ผู้พูดใช้คำเหล่านี้เรียกชื่อสารเสพติดในการนำเสนอเนื้อหา ยาเสพติดให้โทษ เช่น “แอมเฟตามีน”, โคเคอินซัลเฟต เป็นต้น ชื่อเฉพาะเหล่านี้ยังไม่มีการบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย

ส่วนคำยืมที่เป็นคำนามสามัญ ผู้พูดใช้นำเสนอเนื้อหา เช่น “ฟุตบอล”, “วิดีโอ”, “ทีวี” เป็นต้น ผู้พูดใช้คำยืมนี้โดยมิได้ให้ความหมาย เนื่องจากเป็นคำที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

1.2 คำยืมที่เป็นคำกริยา

คำยืมที่เป็นคำกริยาที่ผู้พูดอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีดังนี้

“สามีแกเองที่สอนให้ เพราะสามีแกขายผงขาว เพื่อไม่ให้เมียมอนตี้ก็เลยอยากให้มีร่วมแก๊ง” (ขป.คชส. 8)

คำว่า “แอนตี้” มาจากภาษาอังกฤษ anti พจนานุกรมนอกราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ต่อต้าน ล้าน แย้ง ผู้พูดใช้คำว่า “แอนตี้” นำเสนอเรื่องยาเสพติดให้โทษ เพื่อยกตัวอย่างพฤติกรรมของผู้จำหน่ายยาเสพติดที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่ทำให้นักคนในครอบครัวติดถึงเสพติด โดยใช้คำยืมที่เข้าใจกันทั่วไป และสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน

“บางคนไม่เคยเสพยามาก่อน ก็เคยมีตัวอย่างมาแล้วที่ประเทศอังกฤษ เพียงขามึนเคียว ไม่รู้ยาอะไร อาจจะเป็นยาฮี เสพเข้าไปมึนเคียวตายเลย มันอาจจะเป็นเพราะร่างกายเกิดอาการช็อกแล้วก็ตาย” (ขป.ตชส. 10)

คำว่า “ช็อก” มาจากภาษาอังกฤษ shock พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 ให้ความหมายไว้ว่า สิ้นสติหรือหัวใจหยุดเต้นทันทีเพราะตกใจ เสียใจ ทำให้เกิดอาการเคลื่อนไหวไม่ได้ และพูดไม่ได้ ผู้พูดใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ คำว่า “ช็อก” เป็นคำขยายคำนามในเนื้อหาส่วนนี้เพื่อบอกถึงลักษณะการเสียชีวิตของผู้เสพยาเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่เข้าสู่ร่างกายเกินขนาด ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวไม่ได้ ระบบประสาทและหัวใจหยุดการทำงาน

“เนื่องจากขับขีรถไม่ปลอดภัย รถชน รถล้ม กันน็อคไม่มี น็อคพื้น เลือดตกค้าง ค้างในสมอง ไปถึงโรงพยาบาลเอกซเรย์ผ่าสมอง” (ขป.ตชส. 12)

คำว่า “น็อค” มาจากภาษาอังกฤษ knock พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 หมายถึง กระแทบ เช่น หัวน็อคพื้น ทำให้หมดสภาพโดยพลัน ส่วนคำว่า “เอกซเรย์” มาจากภาษาอังกฤษ X-rays พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า รังสีแม่เหล็กไฟฟ้าซึ่งมีอำนาจของการแผ่รังสีที่มีช่วงคลื่นอยู่ระหว่างประมาณ 5×10^{-9} เมตร ถึง 6×10^{-12} เมตร ใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ ทางวิศวกรรม เป็นต้น รังสีเรินด์เกน หรือ รังสีเอกซ์ ก็เรียกการถ่ายภาพอวัยวะภายในโดยใช้เอกซเรย์ว่า การถ่ายภาพเอกซเรย์ ผู้พูดใช้คำว่า น็อค และคำทับศัพท์เอกซเรย์ในการบรรยายหัวข้อเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย เนื่องจากเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่า เป็นวิธีการรักษาทางการแพทย์ด้วยการฉายรังสี เพื่อถ่ายแก้ความเข้าใจของผู้ฟัง

“ยาเสพติดมันไม่ใช่ว่าเพื่อนเขาชักชวนหรือ เพราะกินเข้าไปแล้ว โอด แรก ๆ อาจเกิดความหอมหวาน แต่ต่อไปผลร้ายมันอาจเกิดตามมา” (ขป.ตชส. 14)

คำว่า “โอเค” มาจากภาษาอังกฤษ okay คำย่อ O.K. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยฯ พ.ศ. 2544 หมายถึง ตกลง ขอมรับ ผู้พูดชี้ให้เห็นถึงผลของการเสพยาเสพติด ซึ่งในระยะแรกผู้เสพยาอาจจะประทับใจ ฟังพอใจในรสชาติ ในการบรรยายเนื้อหาหัวข้อเรื่องยาเสพติดให้โทษ ผู้พูดใช้คำว่า “โอเค” อันแสดงถึงความรู้สึกของผู้เสพยาเสพติดที่หลงไปขอมรับว่า ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ดี การใช้คำทับศัพท์ในลักษณะที่เป็นคำคิดปาก เนื่องจากเป็นคำที่เข้าใจกันทั่วไป

การพูดอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย และการอบรมสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้คำยืม โดยจำแนกตามชนิดของคำได้เป็นคำยืมที่เป็นคำนาม และคำยืมที่เป็นคำกริยา

คำยืมที่เป็นคำนาม ผู้วิจัยพบว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้คำยืมที่เป็นคำนามสามารถแยกย่อยได้เป็นคำนามวิสามัญ และคำนามสามัญ ผู้พูดใช้คำยืมที่เป็นคำนามวิสามัญเรียกชื่อสารเสพติดใน เรื่องยาเสพติดให้โทษ เช่น “แอมเฟตามีน” , “โคเคอินซัลเฟต” , “แอลเอสดี” เป็นต้น ชื่อเฉพาะเหล่านี้ผู้ฟังไม่คุ้นเคยมาก่อน แต่ที่ผู้พูดจำเป็นต้องใช้ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่ใช้พูดอบรม และคำเหล่านี้ยังไม่มีการบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย ส่วนคำยืมที่เป็นคำนามสามัญ ผู้พูดใช้ในเฉพาะเรื่องยาเสพติดให้โทษ เช่น “ฟูคบอล” , “วีทีโอ” , “ทีวี” เป็นต้น

คำยืมที่เป็นคำกริยา ผู้วิจัยพบว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้คำยืมที่เป็นคำกริยาในการอบรมให้ความรู้ เช่น “แอนตี้” , “โอเค” เป็นต้น

คำยืมเป็นคำที่รับเข้ามาเกี่ยวกับวัตถุหรือวัฒนธรรมความคิดหรือวิทยาการ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้คำยืมภาษาอังกฤษ เนื่องจากคำดังกล่าวถูกบัญญัติไว้เป็นภาษาอังกฤษ คำยืมที่ใช้เป็นคำนามสามัญ และคำกริยาที่เข้าใจกันทั่วไป ส่วนคำยืมที่เป็นคำนามวิสามัญใช้เรียกชื่อสารเสพติดเป็นคำที่ยากจะเข้าใจ ผู้พูดจึงได้อธิบายความหมายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

2. คำภาษาถิ่นใต้

ภาษาถิ่นใต้เป็นภาษาย่อยของภาษาไทยที่พูดกันในท้องที่ของจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส (ฉันทส ทองช่วย, 2536 : 70)

คำภาษาถิ่นใต้ที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ จำแนกตามชนิดของคำ ดังนี้

2.1 คำภาษาถิ่นใต้ที่เป็นคำนาม

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำภาษาถิ่นใต้ที่เป็นคำนามในการพูดอบรมเรื่องยาเสพติดให้โทษ และการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย มีดังนี้

“อันนี้กัญชานามผสมกับชาสุบธรรมดา แล้วนำมาหั่นบนเขียง แล้วยัดลงในนี้ (กระบอกกัญชา) สูบตาม หน้า บ้านร้าง” (ขป.ตชช. 12)

คำว่า “หน้า” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง กระทบ ผู้พูดให้ความรู้เรื่องสถานที่ที่ผู้เสพยาเสพติดประเภทกัญชาใช้เป็นแหล่งมั่วสุม โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เสพยาเสพติดมักจะมั่วสุมในสถานที่ที่เปลี่ยว เช่น กระทบตามสวนยาง บ่อเลี้ยงกุ้ง กระทบเลี้ยงปลา อุ้งข้อมรด เป็นต้น ผู้พูดกล่าวถึงสถานที่ที่มั่วสุมเพื่อให้ผู้ฟังรู้เท่าทัน ขณะเดียวกันหากพบเห็นสามารถแจ้งให้ตำรวจทราบ อันจะเป็นผลดีต่อการป้องกันและปราบปรามกลุ่มผู้เสพยาเสพติด

“ก่อนที่จะเดินทางไปไหน เราจะต้องรู้ว่าเส้นทางคดีขงอย่างไร ทางขึ้นควนหรือลงควน เราต้องรู้มาก่อน ถึงจะใช้เส้นทางนั้นได้อย่างสะดวก” (ขป.คชส. 12)

คำว่า “ควน” พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พ.ศ. 2525 หมายถึง เนินดิน ภูเขาเตี้ย ๆ มีลักษณะเป็นดิน ผู้พูดบรรยายให้ความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย การจับขีรถที่ถูกดองนั้น ผู้ใช้รถควรทราบถึงหลักเบื้องต้น 5 ประการ คือ 1. รอบรู้เรื่องรถ 2. รอบรู้เรื่องทาง 3. รอบรู้เรื่องวิธีการขับรถ 4. รอบรู้เรื่องกฎจราจร 5. รอบรู้เรื่องมารยาทของการขับรถ ผู้พูดอธิบายเกี่ยวกับเส้นทางการใช้รถ โดยใช้คำว่า “ทางขึ้นควนหรือลงควน” แทนคำว่า “ทางขึ้นลาดชันหรือทางลงลาดชัน”

“น้อง ๆ ไม่อยากได้ฮินไซ้ไหมครับ หรือมีชาวบ้านเขาพูดว่า อ้อ ไ้ฮ้บั้งนั้นขี้ยาวาชื่อถูกจับ พ่อมันประกันออกมา” (ขป.คชส 5)

คำว่า “วาชื่อ” พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พ.ศ. 2525 หมายถึง วันก่อนวานนี้หนึ่งวัน ในการพูดให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ ผู้พูดได้กล่าวเตือนว่าการที่ผู้ใดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นจะทำให้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม เสียชื่อเสียง เพื่อเป็นการโน้มน้าวใจ

2.2 คำภาษาถิ่นใต้ที่เป็นคำกริยา

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำภาษาถิ่นใต้ที่เป็นคำกริยาในการพูดอบรมเรื่องยาเสพติดให้โทษ และการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย มีดังนี้

สมัยที่ผมอยู่เป็นรองสารวัตรป้องกันปราบปรามที่อำเภอระโนด มีเด็กวัยรุ่นอายุประมาณ 22 ปี ติดยาเสพติดอย่างหนัก ดันเข้าขี้มนาก็เริ่มเสี้ยน เขาเรียกว่า

เสียนยา คือ อยากรักษา ในความคิดของเขาคิดว่าทำอะไรให้เขาได้ยามาเสพ ไม่ได้คิดจะปล้นใคร แต่เขาไม่มีเงินซื้อดังนั้นจึงต้องปล้น (ขป.คชส. 2)

คำว่า “เสียน” ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 “เสียน” เป็นคำนาม หมายถึง เนื้อไม้ที่แตกเป็นเส้นเล็ก ๆ ปลายแหลมอย่างหนาม ส่วนคำว่า “เสียนยา” เป็นคำภาษาถิ่น เป็นคำกริยา หมายถึง ลักษณะอาการที่ต้องการเสพยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด คำนี้เป็นที่นิยมพูดและเข้าใจความหมายกันในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด ในการอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษนั้น นอกจากผู้อบรมจะมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้ถึงโทษของยาเสพติดและการป้องกันตนเองแล้ว ผู้พูดยังได้ให้ความรู้เกี่ยวกับคำที่กลุ่มผู้ผลิต ผู้เสพ ผู้ขายยาเสพติดใช้ติดต่อกันด้วย

“อันนี้เป็นกระบอกไม้ไผ่ใส่น้ำข้างในและตรงนี้เป็นพวย แล้วเอากัญชาที่ผสมกับยาบุหรี่มาอุดลงในนี้ ใช้ไม้ขีดหรือไฟแช็กจุด แล้วก็ดูดอย่างนี้ (ผู้พูดทำท่าประกอบ) หืดเข้าไป หืดเข้าไปให้เต็มปอด แล้วระบายออกมา” (ขป.คชส. 12)

คำว่า “หืด” พจนานุกรมภาษาถิ่นได้ พ.ศ. 2525 หมายถึง สูด ผู้พูดใช้คำว่า หืดเข้าไป เป็นกริยาทำทางที่ผู้เสพกัญชาสูดควันจากกระบอกไม้ไผ่เข้าสู่ร่างกายทางปาก

“ขอดกัญชาสด ๆ สามารถเก็บมาทำอาหารได้ ส่วนมากบ้านเราก็นำมาทำแกงเผ็ดใส่ในแกงเผ็ดปลาไหล แกงเนื้อวัว เอาขอดกัญชานี้ใส่เข้าไป พอใส่แล้วกินเข้าไปมากก็ทำให้เอียนอก อาเจียน เวียนศีรษะ จนกระทั่งอ้วกออกมาหมด” (ขป.คชส. 12)

คำว่า “เอียนอก” พจนานุกรมภาษาถิ่นได้ พ.ศ. 2525 หมายถึง มีอาการคลื่นไส้ ส่วนคำว่า “อ้วก” หมายถึง อาเจียน ผู้พูดได้ให้ความรู้เกี่ยวกับพิษกัญชาที่นิยมนำมาใส่ในอาหารประเภทแกง เนื่องจากในปัจจุบันผู้ประกอบการร้านอาหารมีการนำใบกัญชามาเป็นส่วนผสมในการปรุงรส เพื่อให้ถูกคำพอใจในรสชาติอาหาร ทำให้ขายอาหารได้ปริมาณมาก แต่ขณะเดียวกันผู้ที่รับประทานเข้าไปมากจะมีอาการเวียนศีรษะคลื่นไส้ อยากรอาเจียน คล้ายอาการคนที่เสพยาเสพติด ผู้พูดมีความประสงค์ให้ผู้ฟังพิจารณาเลือกอาหารที่ปลอดภัยจากยาเสพติดชนิดนี้

“ผมมีคุณตาคุณยายรับราชการที่ยะลา ทั้งนี้บิดามารดาก็พามาเยี่ยม ผมเดินลงจากรถไฟ แล้วถามแม่ว่า ทำไมในนั้นกลางวันเขาตามไฟกันละ แม่บอกว่านั่นแหละโรงฝิ่น” (ขป.คชส. 12)

คำว่า “ตามไฟ” พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พ.ศ. 2525 หมายถึง จุดไฟหรือทำให้สว่าง ผู้พูดได้กล่าวถึงประสบการณ์ในอดีตที่ประเทศไทยมีการอนุญาตให้ตั้งโรงฝิ่น ต่อมาได้ยกเลิกไป

คำภาษาถิ่นใต้เป็นคำพูดที่เข้าใจกันทั่วไปของคนในพื้นที่ภาคใต้ คำรวมชุมชนสัมพันธ์ใช้คำภาษาถิ่นใต้ประกอบการพูดอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ การใช้รรณใช้ถนอย่างปลอดภัย เพื่อให้ผู้ฟังซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นภาคใต้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ในขณะเดียวกันยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณพูดกับผู้ฟังเป็นพวกเดียวกัน แสดงความสนิทสนมกันเอง ทำให้มีความสนใจในเรื่องที่พูดกันมากขึ้น การใช้คำภาษาถิ่นใต้ประกอบการพูดอบรมของคำรวมชุมชนสัมพันธ์ จึงเป็นวิธีการพูดเพื่อนำใจผู้ฟังประการหนึ่ง

การใช้ประโยค

ประโยคประกอบด้วยถ้อยคำซึ่งแสดงความคิดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันบางครั้งก็รู้ความสัมพันธ์ของความคิดได้จากสถานการณ์หรือจากถ้อยคำในประโยค (นววรรณ พันธุเมธา, ม.ป.ป. : 108) ประโยคประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญสองส่วน ได้แก่ ภาคประธานและภาคแสดง ผู้วิจัยได้ศึกษาประโยคที่คำรวมชุมชนสัมพันธ์ใช้ในการพูดอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในหัวข้อ การเรียงลำดับหน่วยประโยคและชนิดของประโยค ดังนี้

1. การเรียงลำดับหน่วยประโยค

ในการพูดอบรมให้ความรู้ คำรวมชุมชนสัมพันธ์ใช้ประโยคที่มีการเรียงลำดับหน่วยประโยค เป็น 4 แบบ คือ หน่วยประธานอยู่ต้นประโยค ละหน่วยประธานในประโยค หน่วยกรรมตรงอยู่ต้นประโยค และหน่วยเสริมอยู่ต้นประโยค

1.1 หน่วยประธานอยู่ต้นประโยค

หน่วยประธานอยู่ต้นประโยค หมายถึง นามวลี ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานปรากฏต้นประโยคที่อาจจะอยู่ข้างหน้าหน่วยกริยากรรม หน่วยกริยาศกรรม หรือ หน่วยกริยาทวิกรรมก็ได้

(วิจิตร ภาณุพงศ์, 2531 : 146-147) หน่วยประธานที่อยู่ต้นประโยคมี 2 ประเภท คือ หน่วยประธานในประโยคกัตตุวาก (ประธานเป็นผู้กระทำ) และหน่วยประธานในประโยคกรรมวาก (ประธานเป็นผู้ถูกกระทำ) ผู้วิจัยพบว่าคำรองชุมชนสัมพันธ์ใช้ประโยคในลักษณะที่มีหน่วยประธานขึ้นต้นประโยค ดังนี้

1.1.1 หน่วยประธานอยู่ต้นประโยค ในประโยคกัตตุวาก

คำรองชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้ประโยคที่มีหน่วยประธานอยู่ต้นประโยคในประโยคกัตตุวาก ในการพูดอบรมให้ความรู้ ดังนี้

“ผู้เสพเอาผงขาวผสมในแกงเผ็ด ทำให้มีอาการเมามากขึ้น” (ขป.คชส. 1)

ประโยคนี้ใช้หน่วยประธาน ได้แก่ “ผู้เสพ” อยู่ต้นประโยค

“เราเป็นประชาชนคนหนึ่งทำหน้าที่พิทักษ์รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน” (ขป.คชส. 2)

ประโยคดังกล่าวใช้หน่วยประธาน ได้แก่ “เรา” อยู่ต้นประโยค

“คนร้ายส่วนใหญ่จะปิดบังใบหน้า ใส่หมวกปกปิดมิให้ผู้อื่นเห็นขณะก่อเหตุ” (ขป.คชส. 4)

ประโยคดังกล่าวใช้หน่วยประธาน “คนร้ายส่วนใหญ่” อยู่ต้นประโยค

“พวกเราเคยดูหนังเรื่องอินทรีแฉกมัย” (ขป.คชส. 4)

ประโยคดังกล่าวใช้หน่วยประธาน “พวกเรา” อยู่ต้นประโยค

“เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจรถยนต์ไปตรวจบริเวณบ้านค้าขาย ตำบลสายหมอ เห็นคนกระทำความผิด คนร้ายวิ่งหนี เจ้าหน้าที่ตำรวจขอให้ท่านไปช่วยไล่จับ ท่านก็ได้คะแนน” (ขป.คชส. 4)

ประโยคดังกล่าวใช้หน่วยประธาน “เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจรถยนต์” , “คนร้าย” , “เจ้าหน้าที่ตำรวจ” อยู่ต้นประโยค

“โทษของฝิ่นทำลายระบบต่อมประสาทส่วนกลาง” (ขป.คชส. 5)

ประโยคดังกล่าวใช้หน่วยประธาน “โทษของฝิ่น” อยู่ต้นประโยค

“ยาบ้าคือยาฆ่า ยามีมีแอมเฟตามีน คนที่กินเข้าไปแล้วนอนไม่หลับ” (ขป.คชส. 6)

ประโยคดังกล่าวใช้หน่วยประธาน “ยาบ้า” , “ยามี” , “คนที่กินเข้าไปแล้ว” อยู่ต้นประโยค

“การใช้ยาอยู่บ่อย ๆ ทำให้ร่างกายและสมองเกิดการเปลี่ยนแปลง” (ขป.คชส. 8)

“การใช้ยาอยู่บ่อย ๆ” เป็นหน่วยประธานอยู่ต้นประโยค

จากการศึกษาการใช้ประโยคของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการอบรมให้ความรู้ ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้พูดมักใช้ประโยคที่มีประธานขึ้นต้นประโยค เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาที่อบรมได้อย่างชัดเจนเพราะผู้ฟังเป็นเด็กและชาวบ้านทั่วไป

1.1.2 หน่วยประธานอยู่ต้นประโยค ในประโยคกรรมวาจก

ประโยคกรรมวาจก คือประโยคที่มีประธานเป็นผู้ถูกกระทำ ผู้วิจัยพบว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้ประโยคกรรมวาจกในการพูดอบรมให้ความรู้ โดยใช้กับกริยาที่ไม่พึงปรารถนา มีดังนี้

“รุ่นน้องถูกรุ่นพี่บังคับให้กินยาเสพติด” (ขป.ดชส. 6)

ผู้พูดกล่าวถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาที่รุ่นพี่ให้รุ่นน้องเสพยาเสพติด เพื่อที่คนจะได้บังคับให้รุ่นน้องทำในสิ่งที่ต้องการ ผู้พูดใช้ประธานผู้ถูกกระทำ คือ “รุ่นน้อง” ขึ้นต้นประโยค แล้วใช้คำว่า “ถูก” นำหน้ากริยา “บังคับ” มีผู้กระทำ คือ “รุ่นพี่” อยู่ระหว่าง “ถูก” กับกริยา “บังคับ”

“สงครามเวียดนามทหารอเมริกันใช้ยาบ้าในการสู้รบเพื่อไม่ให้กลัวตาย หลังจากนั้นยาบ้าถูกส่งมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” (ขป.ดชส. 8)

ผู้พูดเล่าประวัติความเป็นมาของยาบ้าที่แพร่ระบาดเข้ามาในเมืองไทยหลังสงครามเวียดนาม “ยาบ้า” เป็นประธานผู้ถูกกระทำขึ้นต้นประโยค และใช้คำว่า “ถูก” นำหน้ากริยา “ส่ง”

“แม้กระทั่งดาราก็โดนเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม ดาราถูกจับกุมรู้มีใคร” (ขป.ดชส. 10)

“ดารา” เป็นประธานผู้ถูกกระทำ ทั้งสองประโยค ประโยคแรกใช้ “โดน” ประโยคที่สองใช้ “ถูก” นำหน้ากริยา “จับกุม”

ผู้วิจัยพบว่า ประโยคกรรมวากส่วนใหญ่ใช้กริยาช่วย “ถูก” มากกว่า “โดน” วางไว้หน้ากริยาของประโยค และคำกริยาจะเป็นกริยาที่ไม่พึงปรารถนา ผู้พูดใช้หน่วยประธานไว้ต้นประโยคกรรมวาก เพื่อเน้นผู้ถูกกระทำเป็นส่วนสำคัญของข้อความ

1.2 ละหน่วยประธานในประโยค

หน่วยประธาน ตามปกติเป็นหน่วยที่วางไว้ต้นประโยค และทำหน้าที่คุมหน่วยกริยาให้มีลักษณะเป็นประโยคต่าง ๆ แต่อาจจะละประธานในประโยคที่พูด ดังตัวอย่าง

“...(ผู้เสพ) อมซั๊กประมาณ 1 ชั่วโมง...” (ขป.ดชส. 2)

ผู้พูดละ คำว่า “ผู้เสพ” ซึ่งเป็นหน่วยประธาน

“(น้องๆ) เล่นกีฬาดีนะ (น้องๆ) จะ ได้ห่างไกลจากยาเสพติด...” (ขป.ตชส. 2)

ผู้พูดละ คำว่า “น้องๆ” ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

“...(ยาเสพติด) 100 กรัม นิดเดียวมีไว้ครอบครอง 5 ปี – 10 ปี ...” (ขป.ตชส. 12)

ผู้พูดละ คำว่า “ยาเสพติด” ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค

ผู้วิจัยพบว่า คำรวจชุมชนสัมพันธ์มักละหน่วยประธานในประโยคที่กล่าวต่อเนื่องจาก ประโยคหลัก

1.3 หน่วยเสริมอยู่ต้นประโยค

หน่วยเสริม คือ ส่วนของประโยคที่อาจจะปรากฏไว้ ณ ตำแหน่งต้นหรือท้ายประโยค โดยไม่ทำให้ความหมายรวม ๆ ของประโยคเปลี่ยนแปลงไป หน่วยเสริมมี 3 ชนิด คือ หน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอกเวลา และหน่วยเสริมบอกสถานที่ ผู้วิจัยพบว่าในการอบรมให้ความรู้ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ผู้พูดได้ใช้ประโยคที่มีหน่วยเสริม ทั้งที่เป็นหน่วยเสริมพิเศษ หน่วยเสริมบอกเวลา และหน่วยเสริมบอกสถานที่ในตำแหน่งต้นประโยค มีดังนี้

1.3.1 หน่วยเสริมพิเศษ

หน่วยเสริมพิเศษที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้ในการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน มีดังนี้

“จริงๆ แล้ว ผมไม่ได้เป็นมือปราบอะไรหรอกครับ แต่ทำตามหน้าที่” (ขป.ตชส. 4)

หน่วยเสริมพิเศษอยู่ต้นประโยค

“ที่จริง พวกเราไม่เสพยาเสพติดกันหรอก พวกเราเป็นเด็กดีทุกคน” (ขป.ตชส. 12)

“ที่จริง” เป็นหน่วยเสริมพิเศษอยู่ต้นประโยค

“ส่วนใหญ่ ผู้คิดยาบ้า จะเป็นผู้ใช้แรงงาน” (ขป.คชส. 14)

“ส่วนใหญ่” เป็นหน่วยเสริมพิเศษอยู่ต้นประโยค

1.3.2 หน่วยเสริมบอกเวลา

ผู้วิจัยพบว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้หน่วยเสริมบอกเวลา ในตำแหน่งต้นประโยคในการพูดเพื่ออบรมให้ความรู้ มีดังนี้

“เมื่อก่อน กัญชาขายเสพติดเป็นเรื่องเล็กน้อยเท่านั้น” (ขป.คชส. 1)

“เมื่อก่อน” เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาอยู่ต้นประโยค

“ทีสาม ตีสี่กลางคืน พี่ๆ ตำรวจยังไม่ได้นอน” (ขป.คชส. 2)

“ตีสาม ตีสี่กลางคืน” เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาอยู่ต้นประโยค

“วันนี้ เรามาพูดกันถึงยาเสพติดกันเช่นเคย” (ขป.คชส. 12)

“วันนี้” เป็นหน่วยเสริมบอกเวลาอยู่ต้นประโยค

1.3.3 หน่วยเสริมบอกสถานที่

หน่วยเสริมบอกสถานที่ที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้ในการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน มีดังนี้

“ในสถานศึกษาเกือบทุกจังหวัดมีนักเรียนที่ใช้ยาบ้าในภาคกลางเป็นจำนวนสูงสุด” (ขป.คชส. 3)

หน่วยเสริมบอกสถานที่ “ในสถานศึกษาเกือบทุกจังหวัด” อยู่ต้นประโยค

“ที่จังหวัดปทุม มีเด็กนักเรียนติดยาเสพติดแล้วไปขโมยรถ เสร็จแล้วก็หนีขึ้นบนหลังคา เมื่อใกล้หมดฤทธิ์ยา ประสาทหลอนคิดไปต่าง ๆ นานาว่าคนอื่นจะมาทำร้ายตน” (ขป.คชส. 4)

หน่วยเสริมบอกสถานที่ “ที่จังหวัดปทุม” อยู่ต้นประโยค

“ในที่นี้มีใครสูบบุหรี่บ้าง” (ขป.คชส. 8)

“ในที่นี้” เป็นหน่วยเสริมบอกสถานที่อยู่ต้นประโยค

ผู้วิจัยพบว่าคำร่วชมชนสัมพันธ์ใช้ประโยคที่มีหน่วยเสริมบอกเวลาวางไว้ต้นประโยค เพื่อเน้นเวลาในเนื้อหาที่น่าสนใจ ใช้ประโยคที่มีหน่วยเสริมบอกสถานที่เพื่อกล่าวหรืออ้างถึงสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในการนำเสนอเนื้อหา และใช้หน่วยเสริมพิเศษเพื่อให้ประโยคนั้นสมบูรณ์ขึ้น

2. ชนิดของประโยค

ประโยคในภาษาไทยแบ่งตามลักษณะโครงสร้างของประโยคเป็นประโยคความเดียว ประโยคความรวมและประโยคความซ้อน ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูดหรือผู้อบรมจะใช้ข้อความที่ประกอบด้วยประโยคหลายลักษณะต่อเนื่องกัน ทั้งที่เป็นประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน ดังนี้

2.1 ประโยคความเดียว

ประโยคความเดียวคือประโยคที่มีหน่วยกริยา 1 หน่วย มีหน่วยนาม 1 หน่วยหรือมากกว่านั้น และอาจจะมีหน่วยเสริมหรือไม่ก็ได้ (นวรรณ พันธุมธา, น.ป.ป. : 135) ประโยคความเดียวแต่ละประโยคจะสื่อความหมายเพียงประเด็นเดียว

จากการศึกษาเนื้อหาที่คำร่วชมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดใช้ประโยคความเดียวในการถ่ายทอดเนื้อหา มีดังนี้

“วันนี้เรามาพูดกันถึงยาเสพติดกันเช่นเคย” (ขป.คชส. 1)

ประโยคนี้อธิบายความหมายเพียงประเด็นเดียว ผู้พูดใช้เพื่อ นำผู้ฟังเข้าสู่เนื้อหาที่น่าเสนอ โดยใช้ประโยคความเดียว หน่วยประธาน ได้แก่ “เรา” หน่วยกริยา ได้แก่ “มาพูดกันถึงยาเสพติดกันเช่นเคย”

“ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาระดับโลก” (ขป.ชตศ. 4)

ประโยคนี้อมีส่วนประกอบ ดังนี้ หน่วยประธาน ได้แก่ “ปัญหาเสพติด” หน่วยกริยา ได้แก่ “เป็น” หน่วยกรรมตรง ได้แก่ “ปัญหาระดับโลก”

“การทำใบอนุญาตขับขี่ต้องขออื่นเรื่องที่กรมขนส่ง” (ขป.ตชต. 9)

ประโยคนี้อมีส่วนประกอบ ดังนี้ หน่วยประธาน ได้แก่ “การทำใบอนุญาตขับขี่” หน่วยกริยา ได้แก่ “ต้องขออื่น...ที่กรมขนส่ง” หน่วยกรรมตรง ได้แก่ “เรื่อง”

2.2 ประโยคความรวม

ประโยคความรวมมีประโยคหลักตั้งแต่สองประโยคขึ้นไปเชื่อมเข้าด้วยกัน มีความสัมพันธ์กันในลักษณะต่าง ๆ เช่น สอดคล้องกัน ขัดแย้งกัน แสดงความเป็นเหตุเป็นผลกัน และแสดงการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลา โดยอาศัยคำสันธานเป็นคำเชื่อม เช่น “และ” , “ก็” , “แต่” , “เพราะ” , “ส่วน” “มีฉะนั้น” , “จึง” เป็นต้น

จากการศึกษาประโยคที่สำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายเป็นเหตุเป็นผลกัน ประโยคความรวมที่สื่อความหมายให้เลือกร้อยอย่างใดอย่างหนึ่ง ประโยคความรวมที่สื่อความหมายคล้ายคลึงตามกัน และประโยคความรวมที่สื่อความหมายขัดแย้งกัน ดังนี้

2.2.1 ประโยคความรวมที่สื่อความหมายแสดงความเป็นเหตุเป็นผล

การใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายแสดงความเป็นเหตุเป็นผลเป็นประโยคที่ผู้พูดใช้ในการพูด เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้เกิดความเชื่อถือ คล้อยตาม อันจะนำไปสู่การปฏิบัติได้

อย่างถูกต้อง การใช้ประโยคในลักษณะนี้มีประโยคหนึ่งเป็นเหตุ อีกประโยคเป็นผล โดยมักใช้คำว่า “เพราะ” เป็นคำเชื่อม ดังนี้

“คนคิดเฮโรอีนสุดท้ายก็จะเป็นเอดส์ เพราะใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน” (ขป.ตชส. 10)

ประโยคความรวมข้างต้นเป็นประโยคที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผล ผู้พูดใช้ประโยคแรกเป็นผล คือ “คนคิดเฮโรอีนเป็นโรคเอดส์” และใช้ประโยคที่ตามมา คือ “(ผู้เสพ)ใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน” เป็นเหตุ เพื่ออธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจว่า การที่ผู้เสพยาเสพติดใช้เข็มฉีดยาร่วมกันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เป็นโรคเอดส์ ซึ่งเป็นโรคที่ยังไม่สามารถรักษาให้หายได้ในปัจจุบัน

“ปัญหาตอนนี้คนขับรถไม่มีใบขับขี่ เพราะอายุยังไม่ครบ” (ขป.ตชส. 10)

ผู้พูดใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายเป็นเหตุเป็นผลในเรื่องการใช้รถใช้ถนน ประโยคแรก คือ “ปัญหาตอนนี้ (คือ) คนขับรถไม่มีใบขับขี่” ประโยคที่สอง คือ “อายุยังไม่ครบ” มี “เพราะ” เป็นคำเชื่อมประโยค

2.2.2 ประโยคความรวมที่สื่อความหมายให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากการศึกษาประโยคที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง การใช้ประโยคความรวมในลักษณะนี้มีมักใช้คำว่า “หรือ” เป็นคำเชื่อม ดังนี้

“เฮโรอีนผลิตจากโคเคนินซัลเฟตหรือผลิตจากมอร์ฟีนก็ได้” (ขป.ตชส. 8)

ประโยคดังกล่าวเป็นประโยคความรวมที่มี คำว่า “หรือ” เป็นคำเชื่อม ประโยคแรก ได้แก่ “เฮโรอีนผลิตจากโคเคนินซัลเฟต” ประโยคที่สอง ได้แก่ “(เฮโรอีน) ผลิตจากมอร์ฟีนก็ได้”

“การขายเหล้าหรือบุหรี่ก็ต้องมีใบอนุญาต” (ขป.ตชส. 12)

ประโยคนี้นี้ประกอบด้วย ประโยคแรก ได้แก่ “การขายเหล็กก็ต้องมีใบอนุญาต ประโยคที่สอง ได้แก่ “การขายหมูหรีกก็ต้องมีใบอนุญาต” โดยมี “หรือ” เป็นคำเชื่อมประโยคทั้งสองดังกล่าว

2.2.3 ประโยคความรวมที่สื่อความหมายคล้ายคลึงตามกัน

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายคล้ายคลึงตามกันในการพูดขณะปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ การใช้ประโยคความรวมในลักษณะนี้มักใช้คำว่า “และ” เป็นคำเชื่อม ดังนี้

“ถ้าในหมู่บ้านเราเห็นว่าใครเสพยาเสพติดหรือขายหรือผลิตก็ต้องช่วยกันดูแลและแจ้งข่าวให้เจ้าหน้าที่ทราบ” (ขป.ตชส. 14)

ประโยคแรก คือ “ถ้าในหมู่บ้านเราเห็นว่าใครเสพยาเสพติดหรือขายหรือผลิตก็ต้องช่วยกันดูแล” ประโยคที่สอง คือ “แจ้งข่าวให้เจ้าหน้าที่ทราบ”

“เครื่องหมายห้ามใช้แตรก็มีที่โรงเรียนและโรงพยาบาล” (ขป.ตชส. 7)

ประโยคแรก คือ “เครื่องหมายห้ามใช้แตรก็มีที่โรงเรียน” ประโยคที่สอง คือ “(เครื่องหมายห้ามใช้แตรมีที่) โรงพยาบาล”

2.2.4 ประโยคความรวมที่สื่อความหมายขัดแย้งกัน

จากการศึกษาการใช้ภาษาในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายขัดแย้งกัน ดังนี้

“นำยาล้างเล็บจัดเป็นสารระเหยหาซื้อได้ง่าย แต่โทษมันร้ายแรงมาก” (ขป.ตชส. 5)

ประโยคความรวมข้างต้นแยกได้เป็นสองประโยค คือ ประโยคแรก “นำยาล้างเล็บจัดเป็นสารระเหยหาซื้อได้ง่าย” ประโยคหลัง “โทษมันร้ายแรงมาก” มีคำว่า “แต่” เป็นคำเชื่อม

“ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ แต่โทษมันร้ายแรงที่สุด” (ขป.คชส. 5)

ประโยคความรวมนี้ ประกอบด้วยประโยคแรก คือ “ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะ” ส่วนประโยคหลัง ได้แก่ “โทษมันร้ายแรงที่สุด” มีคำว่า “แต่” เป็นคำเชื่อม

2.3 ประโยคความซ้อน

ประโยคความซ้อนประกอบด้วยประโยคหลักที่สื่อประเด็นสำคัญของประโยคและมีประโยคย่อยที่อาจทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ขยายประธาน หน่วยกรรม ขยายกรรม หรือหน่วยเติมเต็มของประโยคหลัก โดยใช้คำ “ที่”, “ซึ่ง”, “อัน”, “คัง”, “ผู้ที่”, “ผู้ซึ่ง” เป็นคำเชื่อม

จากการศึกษาประโยคที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรม ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดใช้ประโยคความซ้อนในการพูดเพื่อสื่อเนื้อความเดียวประเด็นเดียว และมีรายละเอียดเพิ่มเติมเป็นประเด็นย่อย โดยส่วนใหญ่ใช้คำว่า “ที่” เป็นคำเชื่อม เพื่อขยายความเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ ดังนี้

“บุหรีมีสารนิโคตินที่ทำให้เกิดโทษต่อร่างกาย” (ขป.คชส. 1)

ประโยคความซ้อนดังกล่าวประกอบด้วยประโยคหลัก คือ “บุหรีมีสารนิโคติน” ส่วนประโยค “สารนิโคตินทำให้เกิดโทษต่อร่างกาย” เป็นประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายกรรมของประโยคหลัก

“พวกที่เสพยาเสพติดด้วยการฉีดส่วนใหญ่จะใส่เสื้อแขนยาว” (ขป.คชส. 14)

ประโยคความซ้อนดังกล่าวประกอบด้วยประโยคหลัก คือ “พวกส่วนใหญ่จะใส่เสื้อแขนยาว” ส่วนประโยค “พวกส่วนใหญ่เสพยาเสพติดด้วยการฉีด” เป็นประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายประธานของประโยคหลัก

“ใครที่ขับรถจะต้องมีสำเนาทะเบียนรถติดอยู่” (ขป.คชส. 14)

ประโยคความซ้อนนี้ประกอบด้วยประโยคหลัก คือ “ใครจะต้องมีตำแหน่งเป็นรองคิ
อยู่” ส่วนประโยค “(ใคร)จับรถ” เป็นประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายประธานของประโยคหลัก

“ กฎหมายเบื้องต้นเป็นกฎหมายที่ประชาชนต้องรู้” (ขป.คชส. 2)

ประโยคความซ้อนนี้ประกอบด้วยประโยคหลัก คือ “กฎหมายเบื้องต้นเป็นกฎหมาย”
ส่วนประโยค “ประชาชนต้องรู้(กฎหมายเบื้องต้น)” เป็นประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายกรรมของประโยค
หลัก โดยใช้คำว่า “ที่” เป็นคำเชื่อมใจความของประโยคทั้งสองประโยค

กล่าวโดยสรุป ในการใช้ประโยคของตำราวจุมนชนสัมพันธ์ในการอบรมให้ความรู้ ผู้พูด
ใช้ประโยคทั้งประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อนร่วมกัน ผู้พูดใช้
ประโยคความรวมถ่ายทอดเนื้อหาสื่อความหมายแสดงความเป็นเหตุเป็นผล ใช้ประโยคความ
รวมที่สื่อความหมายให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายคล้ายคลึงกัน
และใช้ประโยคความรวมที่สื่อความหมายขัดแย้งกัน ประโยคความซ้อนใช้เพื่อสื่อเนื้อหาที่มี
ประเด็นหลักเพียงประเด็นเดียว และมีประเด็นย่อยๆ เป็นส่วนขยาย ส่วนประโยคความเดียวจะสื่อ
เนื้อหาที่มีประเด็นเดียวเท่านั้น

การใช้โวหารภาพพจน์

โวหารภาพพจน์ คือ ถ้อยคำที่ทำให้เกิดภาพในใจ โดยใช้กลวิธีหรือชั้นเชิงในการเรียบ
เรียงถ้อยคำให้มีพลังที่จะสัมผัสอารมณ์ของผู้ฟังจนเกิดความประทับใจ เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
และเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากกว่าถ้อยคำที่กล่าวอย่างตรงไปตรงมา (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2540 :
44) ตำราวจุมนชนสัมพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์เสนอเนื้อหาในการอบรมหลายลักษณะ ดังนี้

1. อุปมา

อุปมาหรือการเปรียบเทียบเป็นกลวิธีการกล่าวโยงสิ่งหนึ่ง ไปยังอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้เห็น
ความสัมพันธ์ว่าสิ่งหนึ่งเหมือนหรือต่างจากอีกสิ่งหนึ่งอย่างไร โดยใช้คำว่า เหมือน หรือ คล้าย เป็น
คำแสดงการเปรียบเทียบ (ยุพา ส่งศิริ, 2533)

เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้โวหารอุปมาประกอบการพูดอบรมให้ความรู้ ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังตัวอย่าง

“ใจแข็งเหมือนเพชร แต่แพ้เหล็กตีขวาน” (ชป.ตชส. 2)

ผู้พูดใช้โวหารเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบความแข็งแรงแจ้งของจิตใจกับความแข็งแรงแกร่งของเพชร ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความแข็งแรงแกร่ง ทนทานที่สุด เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้ที่คิดขยาเสพติดนั้น แม้จะมีจิตใจที่เข้มแข็งอย่างมากเปรียบได้กับความแข็งแรงแกร่งของเพชร แต่เมื่อได้ดองเสพยาเสพติด คือ เฮโรอีนแล้ว จิตใจที่เคยเข้มแข็งก็จะพ่ายแพ้แก่ยาเสพติด จนไม่สามารถเลิกได้ สุดท้ายก็ต้องเสียชีวิตและถึงแก่ความตาย ฉะนั้นการป้องกันที่ดีที่สุด คือ การหลีกเลี่ยงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด

ผู้คิดขยาเสพติดจะเริ่มเข้าสู่วงจรอาชญากรรมเพราะอะไร เพราะมีความต้องการยา เช่น พ่อ แม่ให้เงินมาวันละ 100 ก็ไม่พอ วันละ 200 ก็ไม่พอ เพราะฉะนั้นวงจรก็อันคับแค้น เริ่มลักของพ่อแม่ก่อน ผู้เสพยาก็เริ่มจากลักในครอบครัว เมื่อหมดแล้ว ก็เริ่มไปลักของเพื่อนบ้าน เช่น ลักกางเกง ผิดข้อหาลักทรัพย์ เมื่อเพื่อนบ้านป้องกันตนเอง เริ่มรู้ว่าคิดขยาไม่ให้เข้าบ้าน ต่อไป เริ่มไปสูประชาชนทั่วไป เปรียบเหมือนกับนักเรียน เริ่มจากชั้น ป.1 ชั้น ป.2 ต่อไปจนจบมหาวิทยาลัย (ชป.ตชส. 2)

ผู้พูดใช้โวหารเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบขั้นตอนพฤติกรรมการลักขโมยเงินของผู้เสพยาเสพติดที่ต้องใช้เงินซื้อยาเสพติดจำนวนมากขึ้น ที่เริ่มจากการลักเล็กขโมยน้อยจากบุคคลในครอบครัว ต่อมาเป็นเพื่อนบ้าน และชุมชน กับขั้นตอนหรือระดับการศึกษาที่เริ่มจากระดับชั้นประถมศึกษาต่อไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพื่อชี้ให้เห็นว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากปัญหาขยาเสพติด เนื่องจากผู้ที่คิดขยาเสพติดนั้นมีความต้องการเสพยาและต้องเพิ่มปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในวงกว้าง แนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหาดังกล่าว คือ การดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันของคนในครอบครัว และคนในสังคม ที่จะเป็นเกราะป้องกันพฤติกรรม การลักขโมย

“คนที่คิดเฮโรอินเวลาไปร้านน้ำชา สังเกตดู จะเกาะอยู่ตลอดเหมือนลิง” (ขป.คชส. 8)

ผู้พูดเปรียบเทียบพฤติกรรมการเกาะของผู้ติดยาเสพติดประเภทเฮโรอินกับพฤติกรรมเกาะของลิง เพื่อให้ผู้ฟังมองเห็นภาพอาการของผู้ติดยาเสพติดประเภทเฮโรอินที่มีอาการคันต้องเกาตลอดเวลา เหมือนพฤติกรรมเกาะของลิง เนื่องจากฤทธิ์ยาที่เสพยาเข้าไป จะไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย เมื่อภูมิคุ้มกันถูกทำลายเชื้อโรคต่างๆ ก็จะเข้าสู่ร่างกายเช่น ทำให้เกิดการคันตามผิวหนัง

“ยาบ้าในทุกวันนี้วิกฤติแล้วนะ เราเห็นเขาจับคนเสกกันทุกวัน แต่ที่ไม่เห็นอีกมาก ก็เหมือนกับภูเขาน้ำแข็งสวย ๆ ภูเขาน้ำแข็งฐานมันจะกว้างมาก เป็นธารน้ำที่เรามองไม่เห็น” (ขป.คชส. 8)

ผู้พูดเปรียบเทียบจำนวนการจับกุมผู้เสพยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จับกุมได้ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่โผล่ขึ้นมาเหนือระดับน้ำ ส่วนจำนวนผู้เสพยาบ้าที่ยังจับกุมไม่ได้และมีจำนวนมากเปรียบได้กับฐานของภูเขาน้ำแข็งส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าภูเขาน้ำแข็งส่วนที่อยู่บนผิวน้ำ เพื่อให้ผู้ฟังมองเห็นภาพและตระหนักถึงมหันตภัยของยาบ้าว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันป้องกัน เพราะมีปริมาณการแพร่ระบาดอย่างมาก

“เฮโรอินมีลักษณะเหมือนผงเกลือ ผงซูลัส” (ขป.คชส. 10)

ผู้พูดเปรียบเทียบเฮโรอินบริสุทธิ์กับผงเกลือ หรือผงซูลัสเป็นการเปรียบเทียบยาเสพติดประเภทเฮโรอินกับสิ่งที่มีผู้ฟังคุ้นเคยคือผงเกลือ เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพพจน์ลักษณะของยาเสพติดชนิดนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

“ฝิ่น ลักษณะเป็นดอก เวลาเขาจะเอาฝิ่นก็ใช้มีดกรีดที่ดอก กรีดเหมือนกรีดยางแล้วน้ำยางจะไหลออกมา เอามารวมเป็นก้อนสิคด้าย ๆ กับกาแฟ มันเป็นอย่างนั้น” (ขป.คชส. 12)

ผู้พูดใช้โวหารเปรียบเทียบด้วยการโยงเรื่องที่ผู้ฟังไม่คุ้นเคยมาสู่เรื่องที่ผู้ฟังคุ้นเคย เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพพจน์ เข้าใจเนื้อหาที่อบรมจิตใจยิ่งขึ้น โดยเปรียบเทียบการกรีดฝืนเพื่อเอาอย่างว่า เหมือนกับการกรีดขางพาราเพื่อเอาน้ำยาง และเปรียบเทียบสิ่งของข้างฝืนกับสิ่งของกาแฟ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องซาเสพติดประเภทฝืนได้ดียิ่งขึ้น

“ใส่หมวกกันน็อคเพื่อไม่ให้ตำรวจจับ เหมือนไม้กันหมา” (ขป.ดชศ. 4)

ผู้พูดเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ขับขีรถจักรยานยนต์บางคนที่ใช้หมวกกันน็อค เพียงเพื่อป้องกัน ตำรวจจับว่าเหมือนมีไว้เป็น ไม้กันหมาตามตำนานไทย ซึ่งหมายความว่า มีไว้เพื่อป้องกัน บางสิ่งบางอย่าง หรือมีไว้เพื่อความอุ่นใจ ในการพูดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย ผู้พูดนำความเปรียบซึ่งเป็นตำนานไทยมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยชน์ของการสวมหมวกกันน็อคที่แท้จริง ว่าเป็นการสวมหมวก เพื่อป้องกันไม่ให้ศีรษะได้รับอันตรายหากเกิดอุบัติเหตุ ไม่ใช่สวมหมวกเพื่อป้องกันตำรวจจับ

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ในส่วนของอุปมาโวหารหรือการเปรียบเทียบ มาใช้ประกอบการนำเสนอเนื้อหาในการอบรม เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ใหม่ และทำความเข้าใจ กับความรู้ที่ได้อย่างรวดเร็วและชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเปรียบเทียบสิ่งที่ผู้ฟังไม่เคยเห็นหรือ ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือสิ่งที่ผู้ฟังมีประสบการณ์อยู่แล้ว เป็นวิธีการที่จะ ช่วยโน้มน้าวความสนใจผู้ฟังให้คล้อยตามได้โดยง่ายอีกด้วย

2. อุปลักษณ์

อุปลักษณ์เป็นโวหารที่ใช้เปรียบเทียบด้วยการกล่าวว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้ คำแสดงการเปรียบเทียบว่า “เป็น” หรือ “คือ” ความหมายจึงลึกซึ้งกว่าการอุปมา (อุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2540 : 45)

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำโวหารอุปลักษณ์มาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ในการ ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังตัวอย่าง

“ชาวสเปคตลประเภทที่ 5 คือไม่เข้า 1 กับ 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม เห็ดขี้ควาย เห็ดขี้ควายเป็นพระเอกอยู่ที่เกาะสมุย เพราะว่าแหล่งกำเนิดมากอยู่ที่เกาะสมุย แต่ ยาน้ำนี้เป็นพระเอกอยู่ทุกที่” (ขป.ดชส. 2)

ผู้พูดใช้โวหารอุปถัมภ์เปรียบเห็ดขี้ควายเป็นพระเอกที่เกาะสมุย และเปรียบยาน้ำเป็นพระเอกในทุกพื้นที่ คำว่า “พระเอก” มีความหมายว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการแสดง แต่ผู้พูดนำคำว่า “พระเอก” มาใช้ในความหมายว่า มีความสำคัญหรือเป็นตัวละครสำคัญ เห็ดขี้ควายเป็นพระเอกอยู่ที่เกาะสมุย จึงหมายถึงเห็ดขี้ควายเป็นสิ่งเสพติดสำคัญระดับชาติอยู่ที่เกาะสมุย เพราะมีแหล่งกำเนิดอยู่ที่นั่น แต่ยาน้ำเป็นพระเอกอยู่ทุกพื้นที่ จึงหมายความว่า ยาน้ำเป็นชาวสเปคตลที่สำคัญและแพร่ระบาดอยู่ทั่วไป ทั้งเห็ดขี้ควายและยาน้ำจึงเป็นสิ่งเสพติดที่ควรจะขจัดให้หมดไป จากสังคมไทย การใช้ความเปรียบประเภทอุปถัมภ์จากเนื้อความดังกล่าว เป็นการสร้างภาพพจน์ให้แก่ผู้ฟัง ให้ตระหนักถึงความร้ายแรงของชาวสเปคตล

พวกเราเมื่ออายุเป็นวัยรุ่น เป็นวัยที่น่าเป็นห่วง แต่ที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือ อายุ 13 - 18 ปี ใครเกิน 18 บ้าง ยกมือครับ ถ้าอายุ 13 - 18 ปี จะล่อแหลมต่อชาวสเปคตล เพราะว่า วัยรุ่นเป็นวัยซิ่ง ที่กำลังจะอยากลอง อยากจะสัมผัส อยากจะเห็น เมื่อเห็นแล้วไม่พอ เอามือคลำดู เอามือคลำยังไม่พอ ทดลองเสียบเลย นี่แหละ ปัญหาของวัยรุ่นที่เกิดขึ้น (ขป.ดชส. 5)

ผู้พูดได้กล่าวเปรียบเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี ว่าเป็นวัยซิ่ง ซึ่งหมายถึง เป็นวัยคึกคะนอง ชอบความอิสระ ทำอะไรมักขาดความยั้งคิด อาจรู้หรือยกเห็น จึงเป็นกลุ่มที่ตกเป็นเป้าหมายของผู้ค้าชาวสเปคตล ผู้พูดใช้คำว่า “วัยซิ่ง” ซึ่งมาจากคำว่า racing ในภาษาอังกฤษหมายถึง การแข่งรถซึ่งต้องใช้อัตราความเร็วในการขับอย่างสูง แต่ผู้พูดได้ตัดเอาเฉพาะเสียงท้ายของคำมาใช้ คือ cing มาใช้ในความหมายว่า ความคึกคะนอง การทำอะไรโดยขาดความยั้งคิด อาการของการขับหรือขี่รถด้วยอัตราความเร็วสูง มาเปรียบเทียบกับวัยรุ่นเพื่อเตือนให้ผู้ฟังที่เป็นวัยรุ่นตระหนักว่าการที่จะทำอะไรก็ตามอย่าด่วนตัดสินใจ ควรใช้ความคิดพิจารณาถึงผลเสียที่ได้รับ โดยเฉพาะเรื่องชาวสเปคตลนั้น ไม่ควรที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวโดยเด็ดขาด

“ผมมีสำนวนนักรบมาฝาก ไว้เจอกันเมื่อชาติต้องการ วันนี้ชาติต้องการพวกเราแล้ว ชาติต้องการเรามาเป็นนักรบแล้ว เพราะรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติดแล้ว เราจะเป็นนักรบ รบกับยาเสพติด” (ขป.ตชส. 8)

ผู้พูดเปรียบผู้ฟังเป็นนักรบ คือ ต้องต่อสู้กับข้าศึกศัตรู แต่ข้าศึกศัตรูที่จะต้องสู้รบในที่นี้เป็นยาเสพติด วิธีที่จะรบให้ชนะข้าศึกศัตรูคือยาเสพติด ผู้เป็นนักรบหรือผู้ฟังก็จะต้องมีความเข้มแข็งอดทน หนองใจตนเองให้ได้ จะได้ไม่ตกเป็นทาสของยาเสพติด

คำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ในส่วนของโวหารอุปลักษณ์มาใช้สื่อความหมายเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดให้โทษ เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังคล้อยตาม และเข้าใจเนื้อหาชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับอุปมาโวหาร

3. นามนัย

นามนัยเป็นการใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาแสดง ความหมายแทนสิ่งนั้นทั้งหมด (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2540 : 46)

เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำคำที่บ่งลักษณะมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

จรรยา ป้ายจรรยา 2 อย่างใหญ่ๆ ป้ายสีแดง หมายความว่า ห้าม ป้ายสีเหลือง หมายถึง เตือน สีเหลืองส่วนมากเราจะเจอในลักษณะที่ว่าก่อนถึงหัวเลี้ยว หรือ ตามชุมชน หมายถึงให้เราชะลอรถ หรือลดความเร็ว หรืออาจจะเห็นในกรณีที่ ก่อนจะถึงด่านตรวจ เครื่องหมายห้ามเลี้ยวขวา พุดง่าย ๆ ก็คือ เราต้องดูว่า ถ้ามาทางขวามือ ก็ห้ามเลี้ยวขวา แต่ถ้าไม่มีขีดแดงพาดทับ ก็ให้เลี้ยวขวาได้ ถ้ารูป เลี้ยวทางซ้ายและพาดทับตัวสีแดง ก็คือห้ามเลี้ยวซ้าย จำง่าย ๆ ว่า สีแดงห้าม สี เหลืองเตือน (ขป.ตชส. 7)

ผู้พูดได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายจรรยา เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนรู้ถึงความหมายของ เครื่องหมายจรรยาที่ติดตั้งแสดงไว้ ทั้งเครื่องหมายแนะนำทั่วไป เครื่องหมายเตือน และเครื่องหมายห้าม โดยเครื่องหมายแต่ละประเภทจะมีสีแดงต่างกัน เครื่องหมายแนะนำทั่วไป จะมีสีคำ เช่น เครื่องหมายบอกระยะทาง เครื่องหมายบอกช่องทางจราจร ส่วนเครื่องหมายเตือน จะมีสี เหลือง เช่น เครื่องหมายบอกทางขรุขระ เครื่องหมายบอกทางลาดชัน และเครื่องหมายห้าม จะ

มีสีแดง เช่น เครื่องหมายห้ามหยุดหรือจอดรถ สัญญาณไฟจราจรสีแดง เป็นต้น ผู้พูดใช้คำบ่งลักษณะที่เกี่ยวกับสีเป็นหลักในการจดจำเพื่อให้ผู้ฟังจดจำได้ง่าย

ตำราวจุมนชนสัมพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ในส่วนของการใช้คำที่บ่งลักษณะมาใช้ในการพูดอบรมให้ความรู้และให้ข้อสังเกตแก่ผู้ฟังในเรื่องยาเสพติด เพื่อให้ผู้ฟังทราบถึงคำบ่งลักษณะที่แสดงความหมายแทนที่ผู้เสพยาเสพติด สำหรับเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย คำที่บ่งลักษณะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจและสามารถจดจำเครื่องหมายจราจรได้ง่ายขึ้น

4. อติพจน์

อติพจน์ คือ โวหารที่กล่าวเกินจริง ซึ่งเป็นความรู้ลึกหรือความคิดของผู้พูดที่ต้องการย้ำความหมายให้ฟังหนักแน่นจริงจัง ทั้งผู้พูดและผู้ฟังก็เข้าใจว่ามีใจเป็นการกล่าวเท็จ (จ. ไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2540: 46)

เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำโวหารอติพจน์หรือกล่าวเกินจริงมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

ปัญหาเสพยาเสพติดนั้น มันไม่ได้ทำให้โทษแก่พวกเราเท่านั้น ตอนนี้นันได้ทำลายถึงระบบเศรษฐกิจของชาติแล้ว มันได้ทำลายถึงการเมืองการปกครองของเราแล้ว การแก้ปัญหาดังนี้เราต้องร่วมมือกัน อย่าให้มันแพร่ระบาดเข้ามาในโรงเรียนของเรา ถ้าหากสมาชิกในครอบครัวของเราเสพยาเสพติด ก็ให้บอกโทษให้เขา รู้ ให้หยุดเสียที เพื่อที่จะได้เองงบประมาณส่วนนี้ไปแก้ปัญหาดังส่วนอื่น เช่น ความยากจนของชาวบ้าน แก้ไขเรื่องปากท้องของชาวบ้าน ไม่ใช่เอางบประมาณส่วนนี้ไปทิ้งให้กับไอ้เรื่องไม่เป็นเรื่อง เรื่องของพวกคิดหาไร้สาระ งบประมาณแสน ๆ ล้าน พัน ๆ ล้าน เอามาทิ้งเสียตรงนี้โดยใช่เหตุ (ขป.ตรส. 4)

ผู้พูดได้ใช้โวหารอติพจน์หรือกล่าวเกินจริงมาใช้ประกอบการพูดถึงความสูญเสียเงินงบประมาณแผ่นดินที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด ว่าต้องใช้งบประมาณเป็น แสน ๆ ล้าน พัน ๆ ล้าน ซึ่งตามความเป็นจริง รัฐบาลไม่ได้ใช้งบประมาณแผ่นดินแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดของประเทศมากเท่าจำนวนเงินดังกล่าว แต่ที่ผู้พูดกล่าวเช่นนี้ ก็เพื่อที่จะเน้นย้ำให้ผู้ฟังเกิดความตระหนักและเห็นถึงความสูญเสียของเงินงบประมาณที่สามารถนำไปพัฒนาสังคมด้านอื่น ๆ เป็นการย้ำให้รู้ว่าปัจจุบันรัฐบาลได้ใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดเป็นจำนวนมาก

อันนี้เป็นกระบอกไม้ไผ่ใส่ น้ำข้างในและตรงนี้เป็นพวย แล้วเอาถ้วยที่ผสมกับยา บุหรือขามาอุดลงในนี้ ใช้ไม้ขีดหรือไฟแช็กจุด แล้วก็ดูอย่างนี้ หีดเข้าไป หีด เข้าไปให้เต็มปอด แล้วระบายออกมา พออีกซักครู่ ประมาณ 1 นาที บ้านหันไปหมดเลย มีความมั่นใจว่า ไม่สามารถจะรับรู้ หรือใครจะถ่ายทออะไร รับไม่ได้อีกแล้ว มีแต่หลับ มีแต่ง่วง มีแต่มีนตลอดเวลา กว่าจะหายเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง (ขป.ตชส. 12)

ผู้พูดได้ใช้การเปรียบเทียบที่กล่าวเกินจริงว่า การออกฤทธิ์ของยาเสพติดประเภทกัญชา สามารถออกฤทธิ์ได้ภายใน 1 นาที ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ระยะเวลาเริ่มต้นในการออกฤทธิ์ต่อ ระบบประสาทจะใช้เวลามากกว่าหนึ่งนาที เป็นการใช้คำเปรียบเทียบที่เกินความจริง เพื่อให้ผู้ฟัง เห็นถึงความร้ายแรงของยาเสพติดประเภทนี้

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ที่กล่าวเกินจริงมาใช้ในการอบรมให้ความรู้ เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้คล้อยตาม ในขณะที่เดียวกันก็สร้างความน่าสนใจแก่ผู้ฟังด้วย

โวหารภาพพจน์แบบต่าง ๆ ที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้ในการนำเสนอเนื้อหา ได้แก่ โวหารอุปมา อุปลักษณ์ นามนัย และอติพจน์ เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้คล้อยตาม เห็นภาพได้ ชัดเจน เข้าใจเนื้อหาที่อบรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดังตารางที่แสดงให้เห็นความ มากหรือน้อยของการใช้โวหารภาพพจน์ประกอบการพูดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ฟังในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

ตาราง 2 การใช้โวหารภาพพจน์ในเนื้อหาประเภทต่าง ๆ

การใช้โวหารภาพพจน์	เรื่อง			
	ยาเสพติดให้โทษ	การใช้รถใช้ถนน อย่างปลอดภัย	กฎหมายเบื้องต้น สำหรับประชาชน	การแจ้งข่าว อาชญากรรม
1. อุปมา	✓	✓	-	-
2. อุปลักษณ์	✓	-	-	-
3. นามนัย	-	✓	-	-
4. อติพจน์	✓	-	-	-

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้โวหารภาพพจน์ การอุปมา และการนามนัยในการอบรมให้ความรู้ เรื่องยาเสพติดให้โทษและการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย (ตาราง 2) ส่วนโวหารภาพพจน์ ประเภทอุปลักษณ์ และอติพจน์นั้น ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้ในการอบรมเรื่องยาเสพติดให้โทษ

เท่านั้น จะเห็นว่า ผู้อบรมใช้โวหารภาพพจน์ในการอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษมากที่สุด เพราะเรื่องยาเสพติดให้โทษเป็นปัญหาที่สำคัญที่กำลังแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้อบรม จึงได้เน้นในเรื่องนี้เป็นพิเศษ โดยการใช้โวหารภาพพจน์ประกอบการพูดอบรม เพื่อให้ผู้ฟังเกิด ภาพพจน์และเข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

ความสัมพันธ์ของการใช้ภาษากับวัฒนธรรมของผู้รับ

ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจในการอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ การใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน และการแจ้งข่าวอาชญากรรม ผู้อบรมได้ใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นกันเองแสดงความใกล้ชิด เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟังให้เกิดทัศนคติที่ดี และสร้างความน่าเชื่อถือในการนำเสนอเนื้อหาสิ่งที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการใช้ภาษากับ วัฒนธรรมของผู้รับ มีดังนี้

1. การใช้คำเรียกอย่างนับญาติ

คำเรียกอย่างนับญาติเป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อไม่ต้องกล่าวนาม นั้นซ้ำอีก คำเรียกอย่างนับญาติแบ่งได้เป็น คำเรียกอย่างนับญาติที่ใช้แทนชื่อผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย และ ผู้ที่พูดถึง (ประภาศรี สีหอำไพ, 2534 : 36 – 37)

คำเรียกอย่างนับญาติที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ จากการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 คำเรียกอย่างนับญาติที่แทนกลุ่มผู้ฟัง

เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำเรียกอย่างนับญาติที่แทนกลุ่ม ผู้ฟังในการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

“ผมเข้าใจว่า หลาน ๆ ทุกคนคงเข้าใจดี ทีนี้เราจะมาปรับกันว่า ทำอย่างไร เราจะ เรียนรู้ในเรื่องนี้อย่างต้องแท้ ไม่ต้องตกเป็นเหยื่อของฝ่ายตรงข้าม” (ขป.ตชส. 10)

ผู้พูดใช้คำว่า “หลาน” เรียกกลุ่มผู้ฟัง เนื่องจากผู้ฟังมีอายุน้อย เป็นการเรียกอย่าง นับญาติ เพื่อแสดงความเอ็นดู และสร้างความสนิทสนมกับผู้ฟัง

“สวัสดิศรีรับน้อง ๆ ทุกคน พวกพี่ ๆ มาจาก สภ.อ.ทุ่งยางแดงนะครับ เป็นชุด ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มาให้ความรู้แก่น้อง ๆ ในวันนี้ ในเรื่องยาเสพติดให้โทษ และการใช้รถใช้ถนนให้ถูกต้อง” (ขป.ตชส. 11)

ผู้พูดใช้คำว่า “น้อง ๆ” ในความหมายที่หมายถึงคนที่มีอายุน้อยกว่า หรืออายุคราวน้อง และใช้คำว่า “พี่ ๆ” แทนตัวผู้พูดเอง โดยที่ผู้พูดอาจจะมีอายุคราวพี่หรือมากกว่านั้น เป็นการใช้คำ เพื่อสร้างความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับผู้ฟัง

1.2 คำเรียกอย่างนับญาติที่แทนตัวผู้พูด

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำเรียกอย่างนับญาติที่แทนตัวผู้พูดในการอบรม ให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

“มีเด็กผู้หญิงอยู่รายหนึ่ง อายุประมาณ 22 ปี จากศาลากลาง แยกโพคาด้า ทุ่ง ไตรรงค์ เหมือนคนบ้าน ๆ ทั่วไป กะนี้ก็ไม่ถึงว่าแกจะคิดเฮโรอีน” (ขป.ตชส. 8)

ผู้พูดใช้คำว่า “กะ” ซึ่งเป็นภาษามลายู ตามพจนานุกรมไทย-มลายู พ.ศ. 2531 หมายถึง ที่สาว แทนตัวผู้พูด ซึ่งเป็นเพศหญิงและอายุมากกว่าผู้ฟัง เพื่อสร้างความสนิทสนมระหว่างผู้พูด กับผู้ฟัง ซึ่งบางส่วนเป็นคนไทยมุสลิม และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง

1.3 คำเรียกอย่างนับญาติแทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีใช้คำเรียกอย่างนับญาติแทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงในการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

เขาวชนรุ่นใหม่ ไม่ฟังพยายาสพติด คำนี้สววยงามมาก แต่ยืนยันได้ใหม่ว่า เราจะ ไม่ฟังพยายาสพติดจริง ๆ เมื่อเราได้รับความรู้ไปนะครับ นอกจากเมื่อนำไปปฏิบัติ ได้แล้วจะทำให้เรามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือพูดง่าย ๆ ว่า คนจะได้ไม่ถูกรเรา เช่น เพื่อนพูดว่าเราว่า ไฮ่ นั้นจียา วันก่อนมันถูกจับแล้ว น้อง ๆ ไม่อยากได้ยีน ไซ้ใหม่ครับ หรือมีชาวบ้าน เขาพูดกันว่า อ้อ ไฮ่ บัง นั้นจียา วาซินถูกจับ พ้อมมัน ประกันออกมา (ขป.ตชส. 5)

ผู้พูดใช้คำว่า “บัง” ซึ่งเป็นภาษามลายู ตามปฏิธานุกรมไทย - มลายู พ.ศ. 2531 หมายถึง พี่ชาย ใช้เรียกเพศชายที่นับถือศาสนาอิสลาม ผู้พูดได้ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ และยกตัวอย่าง ผู้ติดยาเสพติดใช้คำเรียกบุคคลที่กล่าวถึงเป็นคำภาษาท้องถิ่นหรือมลายู เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ผู้ฟังฟังแล้วเกิดความรู้สึกว่าปัญหาเสพติดเป็นเรื่องใกล้ตัวที่จะเกิดกับผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ฟังได้ทุกคนจึงต้องป้องกัน ดูแล ไม่ให้ปัญหาเสพติดเกิดขึ้นหรือแพร่ระบาดในสังคม

การใช้คำเรียกอย่างนับญาติเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทยและคนภาคใต้ นอกจากนี้ คำรวจชุมชนสัมพันธ์ยังใช้คำเรียกดังกล่าวเป็นภาษามลายูด้วย ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ลักษณะการใช้ภาษาเช่นนี้ แสดงว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้สังเกตเห็นความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มผู้ฟัง จึงได้สร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือเป็นพวกเดียวกันระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ด้วยการ ใช้คำเรียกอย่างนับญาติดังกล่าว

2. การอ้างสำนวนและภาษิต

สำนวนเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ แต่ใช้จนเข้าใจกันแพร่หลาย ส่วนภาษิตก็มีความหมายเช่นเดียวกับสำนวน แต่ต่างตรงที่ภาษิตมีความหมายเป็นคติเตือนใจ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2538, 2538 : 818)

สำนวนและภาษิตที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นำมาใช้พูดในการอบรมให้ความรู้ ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

ตำรวจตั้งด่านตรวจรถ วิทยุรุ่นขับรอมอเตอร์ไซค์มาก็ไม่หยุดให้ตรวจ ด้วยสามัญสำนึกของตำรวจก็ไล่ติดตาม บางทีพูดก็แล้ว ถอดคอกก็แล้ว ยังพูดผมผิดอะไร จับผมทำไม ตำรวจไซ้พระอิฐพระปูน เป็นคนมีอารมณ์เหมือนกัน ก็ตบหลังไปหนึ่งที เพื่อเตือนสติ (ขป.ตชต. 2)

สำนวน “พระอิฐพระปูน” ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย พ.ศ. 2540 ให้ความหมายไว้ว่า นิ่งเฉย วางเฉยไม่เคียดรื้อน ไม่รู้สึกยินดียินร้าย ผู้พูดใช้คำว่า “พระอิฐพระปูน” ในความหมายที่ว่า ตำรวจไม่สามารถที่จะวางเฉย หรือนิ่งเฉยต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น ที่แสดงอาการชั่วๆ ทำทาส ไม่ให้ความร่วมมือ และไม่ยอมรับคิดต่อการกระทำของคนได้

“เมื่อเหตุเกิดในพื้นที่คนที่รู้ดีที่สุดคือคนในพื้นที่ แต่พอพวกเขา ตำรวจไปถาม กลับตอบว่าไม่รู้ ไม่เห็น ทำเป็นเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ส่วนมากวัฒนธรรมของเราจะเป็นอย่างนั้น” (ขป.คชส. 2)

ตำนาน “เอาหูไปนาเอาตาไปไร่” ภาษิต คำพังเพย ตำนานไทย พ.ศ. 2540 ให้ความหมายไว้ว่า แสร้งทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นไม่สนใจ ผู้พูดให้ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ โดยได้กล่าวถึงการป้องกันและควบคุมผู้เสพยาเสพติด เพราะหากมีผู้ติดยาเสพติดจะสร้างความเดือนร้อนให้แก่ชุมชน เช่น การลักขโมย การวิ่งราวทรัพย์ เป็นต้น ฉะนั้นสมาชิกในชุมชนนั้น จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแล หากมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ก็จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการขจัดผู้ติดยาเสพติด ไม่ใช่ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น คิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน

“ผมขอเตือนน้อง ๆ ว่าอย่าประมาท ไม่เช่นนั้นเขาไม่เรียกว่ายาเสพติด อย่าพยายามมันใจตนเองว่าไม่เป็นไร ไม่ติด พวกเราบางคนยังไม่รู้ไอ้ไหนไอ้ไหน แล้วไปตามเพื่อน ส่วนมากจะตายกับความคิดที่ว่าไม่เป็นไร ฎไม่ติด” (ขป.คชส. 2)

ตำนาน “ไม่รู้ไอ้ไหนไอ้ไหน” ภาษิต คำพังเพย ตำนานไทย พ.ศ. 2540 ให้ความหมายไว้ว่า ไม่รู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น ผู้พูดใช้คำนี้แทนความหมายที่ว่า วัยเด็กเป็นวัยที่ยังขาดความรู้เรื่องยาเสพติด ว่ามีผลเสีย มีโทษต่อตนเองและสังคมอย่างไร เมื่อเพื่อนชักชวนให้ลองเสพก็เชื่อด้วยความไม่รู้ ก็ปฏิบัติตามโดยคิดว่าคงไม่เป็นไร คนไม่ติดยาเสพติดแน่ แต่สุดท้ายก็ติดยาเสพติด

“พวกเราเป็นวัยรุ่น เป็นวัยที่น่าเป็นห่วง แต่ที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือ อายุ 13 – 18 ปี ถือว่ากำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ” (ขป.คชส. 5)

ตำนาน “หัวเลี้ยวหัวต่อ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะหรือเหตุการณ์ที่อยู่ในระยะต่อกัน ถือว่าเป็นตอนสำคัญ ผู้พูดกล่าววัยรุ่นเป็นวัยที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงอายุ 13 ปีถึง 18 ปี ถือว่าเป็นวัยที่สำคัญเพราะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ขาดความซึ้งคิด เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง ถ้าหากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดก็จะทำให้เสียการเรียน ติดคุก และเสียอนาคตในที่สุด ฉะนั้นวัยรุ่นจะต้องได้รับการอบรม ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อไม่ให้เขาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

“สถานพินิจเด็กและเยาวชน เด็กอายุรุ่น ๆ ที่ ป.6 จับได้คาหนังคาเขา ขโมยรถจักรยานยนต์ถึง 3 ครั้ง” (ชป.คชส. 6)

สำนวน “คาหนังคาเขา” หมายถึง กำลังกระทำความผิดและได้มีผู้ไปพบเห็นและจับได้ในขณะกระทำการนั้น (ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร, 2540 : 78) ผู้พูดใช้สำนวนนี้ เพื่อเล่าเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเด็กในขณะที่กระทำความผิดด้วยการขโมยรถจักรยานยนต์

“โครงการอบรมสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ทุกท่านที่นั่งอยู่ตรงนี้จะป็นหูเป็นตาแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจ” (ชป.คชส. 4)

สำนวน “เป็นหูเป็นตา” ภาษิต คำพังเพย สำนวนไทย พ.ศ. 2540 ให้ความหมายไว้ว่า ช่วยสอดรับฟังและดูแลรักษาแทน ผู้พูดให้ความรู้เรื่องการแจ้งข่าวอาชญากรรม โดยกล่าวถึงผู้ที่เป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมว่า เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ คอยสอดส่องดูแลผู้ที่กระทำความผิด

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ใช้สำนวนและภาษิตในการอบรมเนื้อหาเรื่องสาเหตุคดีให้โทษและเรื่องสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม สำนวนที่ผู้พูดนำมาใช้ในการอบรมให้ความรู้เป็นสำนวนและภาษิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ และเป็นสำนวนที่ผู้ฟังคุ้นเคย เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจในรายละเอียดได้ดียิ่งขึ้น

การใช้คำเรียกอย่างนับญาติและการอ้างสำนวนภาษิต ซึ่งพบในการพูดอบรมให้ความรู้ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานีนั้น ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม ในการใช้คำเรียกอย่างนับญาติ ผู้พูดคำนึงถึงวัฒนธรรมที่ยึดถือความอาวุโส เช่น คำว่า “พี่” ที่ใช้แทนตัวผู้พูด และใช้คำว่า “น้อง”, “หลาน” แทนกลุ่มผู้ฟัง ที่สำคัญยังใช้ภาษามลายูถิ่น ได้แก่ คำว่า “กะ” ที่มีความหมายว่า “พี่สาว” แทนตัวผู้พูด “บัง” แทนตัวผู้ฟังเพื่อสร้างความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเองกับผู้ฟัง สำหรับการอ้างสำนวนและภาษิตนั้น ผู้พูดเลือกสำนวนและภาษิตที่ใช้กันโดยทั่วไป แม้ว่ากลุ่มผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามก็สามารถเข้าใจความหมายได้ ผู้วิจัยเข้าใจว่า ผู้ฟังกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้ที่เคยได้รับการศึกษาวิชาสามัญควบคู่กับการศึกษาศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาก่อน